

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
สังคมและธรรมาภิบาลกับผลการดำเนินงานบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน

พิสิษฐ์ ฎริฎิฎิฎิฎิฎิฎิ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

สารนิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
สังคม และธรรมาภิบาล กับผลการดำเนินงานบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน (THSI)

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต

วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2567

พิสิษฐ์ ภู่วังษา พงษ์

นายพิสิษฐ์ ภู่วังษา พงษ์

ผู้วิจัย

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยิ่ง คงอาชาภัทร

Ph.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

ธีรพงษ์ ปิณจิตกุล

Ph.D.

กรรมการสอบสารนิพนธ์

.....

รองศาสตราจารย์วิจิตา รักธรรม

Ph.D.

คณบดี

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล

.....

รองศาสตราจารย์วินัย วงศ์สุรวัดน์

Ph.D.

ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ในครั้งนี้อาจสำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องด้วยได้รับความอนุเคราะห์จาก ผศ. ดร. บุญยิ่ง คงอาชาภัทร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาใช้เวลาอันมีค่าให้ความรู้ คำชี้แนะ แนวคิดการทำงาน คอยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในด้านต่างๆ ตลอดจนการตรวจสอบและแก้ไขในจุดบกพร่องจนอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ. ดร. บุญยิ่ง คงอาชาภัทร รศ. ดร. วินัย วงศ์สุรวัฒน์ ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ และ ดร. ชีรพงษ์ ปิณิจเสกิกุล กรรมการสอบสารนิพนธ์ ผู้ซึ่งให้ได้รับความกรุณาให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าตลอดจนให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ฉบับนี้สามารถออกมาได้อย่างสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมไปถึงขอขอบคุณคณะอาจารย์ที่วิทยาลัยการจัดการมหาวิทยาลัยมหิดลทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้องค์ความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรมจนการศึกษาสำเร็จได้ด้วยดี ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ที่วิทยาลัยทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือและคอยแนะนำกันเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาการศึกษา

สุดท้ายนี้ ประโยชน์และคุณค่าอันใดที่พึงได้รับจากสารนิพนธ์ในครั้งนี้ออมอบแต่บิดามารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสารนิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ และสามารถเป็นข้อมูลหรือแนวทางเพื่อต่อยอดในการศึกษาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อไป

พิสิษฐ์ ภูริภิญญาพัชญ์

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล กับผลการดำเนินงานของบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน

ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND GOVERNANCE (ESG) PERFORMANCE AND CORPORATE FINANCIAL PERFORMANCE IN THSI STOCK

พิสิษฐ์ ฐิริภิญญาพัชญ์ 6550063

กจ.ม.

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยิ่ง คงอาชาภัทร, Ph.D., รองศาสตราจารย์วินัย วงศ์สุรวัฒน์, Ph.D., ชีรพงษ์ ปิณิจเสกิกุล, Ph.D.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล กับผลการดำเนินงานของบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน (THSI) และ เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ในแต่ละมิติ คือ ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล กับบริษัทที่อยู่ใน THSI โดยรวบรวมตัวแปรจากทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย ทฤษฎีความยั่งยืน ทฤษฎีฐานทรัพยากร แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อด้าน ESG ขององค์กร แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทางการเงิน โดยการใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วย Pearson Correlation และวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย Post Hoc แบบ LSD ผ่านการศึกษาข้อมูลบริษัทที่อยู่ใน THSI และ ผลการดำเนินงาน ESG ของ Refinitiv ทั้งหมด 133 บริษัท

ผลการศึกษาหลังพบว่าผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล กับผลการดำเนินงานของบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน(THSI) ไม่มีความสัมพันธ์กันในเชิงสถิติ และสำหรับการวิเคราะห์ความแตกต่างของประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับผลคะแนน ESG พบว่า กลุ่มความแตกต่างมากที่สุด คือ กลุ่มอุตสาหกรรม Industrials

คำสำคัญ : ผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม ธรรมาภิบาล/ ผลการดำเนินงานของบริษัท

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูปภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของงานวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 คำถามงานวิจัย	5
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของงานวิจัย	6
1.5 ขอบเขตงานวิจัย	6
1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา	6
1.5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	6
1.5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	8
2.1.1 ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)	8
2.1.2 ทฤษฎีความยั่งยืน (Sustainable Development Theory)	13
2.1.3 ทฤษฎีฐานทรัพยากร (Resource-based View Theory)	18
2.1.4 แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลขององค์กร	24
2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร	27
2.1.6 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทางการเงิน	34
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
2.3 กรอบงานวิจัยและสมมุติฐานในการวิจัย	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	
วิธีการดำเนินงานวิจัย	46
3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	46
3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	47
3.2.1 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)	47
3.2.2 ตัวแปรต้น (Independent Variable)	48
3.2.3 ตัวแปรควบคุม (Controlled Variable)	49
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	49
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	50
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป	52
4.1.1 รายชื่อบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน	52
4.1.2 กลุ่มอุตสาหกรรม	61
4.1.3 ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืน	62
4.1.4 การประเมินมูลค่าทางการบัญชีและโครงสร้างทางการเงิน	63
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	64
4.2.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) โดยใช้สถิติ Pearson Correlations	64
4.2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนกับตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน Tobin Q โดยใช้สถิติ Pearson Correlations	65
4.2.3 การวิเคราะห์ความแตกต่างของประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG)	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5	
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	71
5.1 สรุปผลงานวิจัย	71
5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	71
5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลกับผลการดำเนินงานบริษัท	72
5.1.3 การวิเคราะห์ความแตกต่างของประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับผล คะแนนจากการประเมินความยั่งยืน	72
5.2 อภิปรายผลงานวิจัย	72
5.3 ข้อเสนอแนะ	74
5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร	74
5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป	74
บรรณานุกรม	76
ประวัติผู้วิจัย	82

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
3.1	จำนวนบริษัทในแต่ละอุตสาหกรรมในหุ้นยั่งยืน	47
4.1	สรุปข้อมูลรายชื่อบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน	51
4.2	สรุปข้อมูลการแบ่งประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม	60
4.3	สรุปผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืน	61
4.4	สรุปข้อมูลการประเมินมูลค่าทางการบัญชีและโครงสร้างทางการเงิน	62
4.5	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)	63
4.6	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนกับตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน Tobin Q	64
4.7	ตารางค่า Mean ของแต่ละอุตสาหกรรม	65
4.8	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG)	65
4.9	ผลการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้การวิเคราะห์ Post Hoc แบบ LSD ของประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG)	66
4.10	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง 2 บริษัทที่อยู่คนละอุตสาหกรรมที่มีความแตกต่างกันมากที่สุด	69

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพ	หน้า
1.1 โมเดลความยั่งยืนกับมูลค่าของกิจการ ที่มา: เว็บไซต์ SETinvestnow	4
1.2 หลักคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่มา: SETinvestnow	5
2.1 เมทริกซ์ อำนาจ/ความสนใจ ที่มา: Mendelow, A. (1991). Stakeholder Mapping. Proceedings of the 2nd International Conference on Information Systems, Plenum Publishers, Cambridge, MA.	10
2.2 แบบจำลองอำนาจ ความชอบธรรม และความเร่งด่วน ที่มา: Mitchell, R. K., Agle, B. R., & Wood, D. J. (1997). Toward a theory of stakeholder identification and salience: Defining the principle of who and what really counts. Academy of management review, 22(4), 853-886.	10
2.3 แนวคิดการแบ่งประเภทความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบริษัท ที่มา: Frooman, J. (1999). Stakeholder Influence Strategies. Academy of Management Review, 24(2), 191-205.	11
2.4 องค์ประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่มา: Todorov & Marinova. (2009). Proceedings of MODSIM 2009 International Congress on Modelling and Simulation, 78.	13
2.5 กรอบการทำงานของ Learned, Christensen, Andrew และ Guth (LCAG) ที่มา: Fahy J. (2000). The resource-based view of the firm: Some stumbling-blocks on the road to understanding sustainable competitive advantage. Journal of European Industrial Training, 24(2/3/4), 94-104	19
2.6 Resource Based Theory Framework ที่มา: Barney, J. (1991). Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. Journal of Management, 17(1), 99-120.	22
2.7 กรอบแนวคิดของงานวิจัย The Effects of ESG Combined Score on Business Performance of Enterprises in the Transportation Industry ที่มา: (Pham, Tran, Le, Vo, Pham & Nguyen (2022))	39

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

รูปภาพ		หน้า
2.8	กรอบแนวความคิดของหัวข้องานวิจัย Sustainable development, ESG performance and company market value: Mediating effect of financial performance ที่มา: (Lian Liu & Sumei Luo, 2022)	40
2.9	กรอบงานวิจัยที่จะทำการศึกษา	44
3.1	วิธีการคำนวณคะแนน ESG ที่มา: Refinitiv	48
5.1	คะแนน ESG และสัดส่วนจำนวนบริษัท และ Market Cap จำแนกตามกลุ่มคะแนน ESG ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่มา: sdthailand	73

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของงานวิจัย

ในปี 2021 รายงานความเสี่ยง The Global Risks Report 2021 ของ WORLD ECONOMIC FORUM (WEF) ระบุว่า “สภาพภูมิอากาศที่รุนแรงและความล้มเหลวในการจัดการด้านภูมิอากาศ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากมนุษย์ ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลจากการเข้าถึงและการใช้ที่แตกต่างกัน รวมทั้งความปลอดภัยทางไซเบอร์ คือความเสี่ยงที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นได้มากที่สุด ในอีกสิบปีข้างหน้า ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดวิกฤตในการดำรงชีวิตในโลกของเรามากที่สุด โดยที่เห็นได้ชัดอย่างเช่น ปัญหาสภาพอากาศที่แปรปรวนอย่างรุนแรงโดยมาจากการเกิด P.M 2.5 ซึ่งเกิดมาจากการกระทำของมนุษย์ที่ไปตัดไม้ทำลายและเผาในทุกๆปี หรือการที่ทำการก่อสร้างเกินระยะเวลาที่กำหนดส่งผลให้เกิดฝุ่นและมลพิษทางอากาศหรือไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม” อีกทั้ง WORLD ECONOMIC FORUM ก็ได้ระบุเช่นกันว่า “การใช้ชีวิตในรูปแบบ New Normal นั้นทำให้มีขยะมูลฝอยทั่วโลกตกค้างในสิ่งแวดล้อมมากถึง 2 พันล้านตัน และจะมีมากถึง 3.4 ล้านตันในปี 2050 และอีกหนึ่งตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ ปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำที่ในปัจจุบันยังพบในหลายประเทศมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผลกระทบจากโควิด-19 ทำให้พนักงานบางกลุ่มต้องตกงาน และภาวะเงินเฟ้อที่มากขึ้น ยิ่งทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำที่ทวีคูณนั่นเองผลกระทบเหล่านี้ไม่ได้ส่งผลเพียงคนปกติทั่วไป แต่ส่งผลต่อธุรกิจต่างๆ อีกด้วย” นั่นทำให้เราทุกคนต้องเกิดความตระหนักมากขึ้นว่าเราจะต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองอย่างไรเพื่อช่วยลดความเสี่ยงนั้นมากที่สุด

จากการที่เราต้องลดความเสี่ยงเหล่านั้นลง ประเด็นของความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล หรือ ESG (Environmental Social Governance) จึงได้กลับมาถูกเถียงกันอีกครั้งในภาคของธุรกิจ หลังจากผ่านไปเกือบ 2 ทศวรรษด้วยกัน ทางคุณ Dan Byrne จากเว็บไซต์ Corporate Governance Institute ได้เขียนถึงความเป็นมาของ ESG ว่าเกิดจาก “โครงการ Who Cares Wins ของ United Nation เมื่อปี 2004 ที่เน้นย้ำอย่างมากในการกระตุ้นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางธุรกิจทั้งหมดยอมรับ ESG ในระยะยาว ไม่ว่าจะเป็น ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ นักลงทุน นักวิเคราะห์ นายหน้า” โดยใน เว็บไซต์ของบริษัท SCG ได้กล่าวว่า “ESG คือแนวคิดของการลงทุนที่มีการพิจารณาปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม (Environmental), สังคม (Social), และการปกครอง (Governance) เพื่อให้ผลตอบแทนทางการเงินและสร้างความยั่งยืนในระยะยาว” โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

Environmental (สิ่งแวดล้อม): สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณา ESG ซึ่งรวมถึงผลกระทบที่ธุรกิจมีต่อสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG emissions) การใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพ การจัดการน้ำ และการรักษาความสมดุลในระบบนิเวศวิทยาของโลก องค์กรหลายแห่งกำลังมองหาวิธีที่จะลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน เช่น การใช้พลังงานทดแทน การลดการสร้างขยะ และการปรับสภาพภูมิอากาศ

Social (สังคม): ด้านสังคมของ ESG เน้นการให้ความสำคัญกับผลกระทบที่องค์กรมีต่อสังคมโดยรวม นี่รวมถึงเรื่องความเท่าเทียม สิทธิมนุษยชน การจัดการแรงงาน ความปลอดภัย และสุขภาพของพนักงาน การสนับสนุนชุมชนท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบทางสังคมของธุรกิจ องค์กรมักจะนำเสนอนโยบายที่เป็นมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติตนที่ยั่งยืนในเรื่องเหล่านี้

Governance (การปกครอง): ด้านการปกครองใน ESG มุ่งเน้นความโปร่งใสและการบริหารองค์กรอย่างดี การปกป้องสิทธิผู้ถือหุ้น การดูแลผู้ถือหุ้น การบริหารความขัดแย้งและความขัดแย้งทางทุน การควบคุมความเสี่ยง และการเผยแพร่ข้อมูลอย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การปกครองที่ดีช่วยให้องค์กรมีความน่าเชื่อถือและสร้างความไว้วางใจในตลาดการเงิน

ในปัจจุบันก็มีหลายองค์กรและผู้ลงทุนได้ใช้แนวคิด ESG เพื่อดำเนินธุรกิจที่ยั่งยืนและสร้างผลตอบแทนที่ยั่งยืนในระยะยาว สำหรับประเทศไทย ได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญของ ESG อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นบทความในสำนักข่าวอีไฟแนนซ์ไทย โดย สุรเมธี มณีสุโข (2566) ได้เขียนไว้ว่า “ผู้บริหารบริษัทต้องปรับตัวเพื่อไม่ให้สูญเสียโอกาสในการแข่งขัน ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้าน ESG ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับ ESG Trends ที่สำคัญ โดยมีปัจจัยที่ต้องพิจารณาดังนี้:

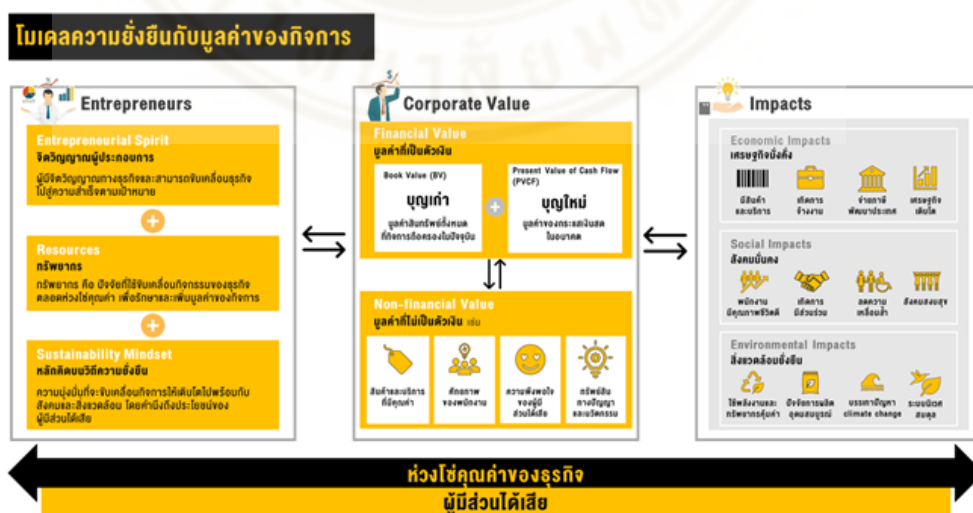
1. การปรับตัวของภาครัฐในมิติสิ่งแวดล้อม: ผู้บริหารต้องมองหาโอกาสและเสี่ยงที่เกิดจากกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจในประเทศไทย เพื่อปรับตัวให้เข้ากับแนวโน้มนี้
2. สิทธิมนุษยชน: การให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนและห่วงโซ่คุณค่าที่เกิดขึ้นทั่วโลก ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. ความสำคัญของข้อมูล ESG ต่อผู้ลงทุน: ESG มีบทบาทสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์การลงทุนของผู้ลงทุนทั่วโลก ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับข้อมูล ESG เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ลงทุน
4. เสี่ยงด้าน ESG: ผู้บริหารทุกภาคส่วนควรเข้าใจและให้ความสำคัญกับเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ESG ซึ่งรวมถึงการปรับตัวของธุรกิจ บทบาทของคณะกรรมการ การใช้เครื่องมือในการประเมินความเสี่ยง และมุมมองจากผู้ลงทุนสถาบัน

ในปี 2566 เป็นปีที่ธุรกิจไทยต้องการผู้นำที่มีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อนและมีผลกระทบต่อธุรกิจอย่างต่อเนื่อง และถ้าไม่ปรับตัว

เร็วพอจะสูญเสียโอกาสและขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งบทความนี้ถูกสนับสนุนโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำให้หลากหลายบริษัทในประเทศไทยได้พูดถึงเกี่ยวกับ ESG มากขึ้นด้วยเช่นกัน”

ดร.กฤษฎา เสกตระกูล ได้อธิบายเกี่ยวกับหุ้นยั่งยืน (THSI) บนเว็บไซต์ SETinvestnow ไว้ว่า “กระแสการลงทุนแบบมีความรับผิดชอบ (Responsible Investment) เป็นกระแสการลงทุนที่มีการพิจารณาความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมเป็นสำคัญ นักลงทุนที่เป็นเจ้าของเงินทุนต้องพิจารณาก่อนที่จะลงทุนในบริษัทว่าธุรกิจของบริษัทนั้นมีการดำเนินกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมหรือไม่ หรือว่ามีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมบางอย่างหรือไม่ การลงทุนแบบมีความรับผิดชอบยังครอบคลุมการพิจารณาเรื่องอื่น ๆ เช่น การจัดหาทรัพยากรผู้กระบวนการผลิตและจัดจำหน่าย ผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ที่อยู่ใกล้และไกล หรือการจ้างแรงงานและความเป็นธรรมในการจ้างงาน การหลีกเลี่ยงความเสี่ยงในระยะยาวจากผลกระทบทางลบที่ไม่ได้รับการแก้ไขหรือใส่ใจ

นักลงทุนและบริษัทที่น่าเสนอหุ้นแบบมีความรับผิดชอบ (ESG Stocks) มุ่งหากำไรอย่างยั่งยืน โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมหรือสังคม การลงทุนแบบนี้ได้รับความสนใจจากนักลงทุนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและต้องการให้การลงทุนของพวกเขาสอดคล้องกับค่านิยมและมารยาทของพวกเขาในเรื่องสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ยั่งยืนในระยะยาวของสังคมและโลก ดังนั้น จึงทำให้เกิดเป็นหุ้นยั่งยืนโดยมาจากบริษัทที่ทำธุรกิจประสบความสำเร็จทั้งในระยะสั้นและระยะยาวบน Business Model ที่สร้างผลประโยชน์สุทธิในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมแก่ผู้มีส่วนได้เสียทั้งใกล้และไกล ซึ่งจะส่งผลดีต่อมูลค่าของกิจการในระยะยาวเพราะถือว่ามีความเสี่ยงทางธุรกิจที่ลดลง

ภาพที่ 1.1: โมเดลความยั่งยืนกับมูลค่าของกิจการ
ที่มา: SETinvestnow

โมเดลความยั่งยืนของกิจการ สามารถสรุปได้เป็น 5 หัวข้อหลัก ดังต่อไปนี้

1. การสร้างธุรกิจส่วนใหญ่ต้องขึ้นอยู่กับจิตวิญญาณของผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Spirit) ซึ่งความพยายามและความอยากที่จะสร้างความสำเร็จในธุรกิจเป็นสิ่งสำคัญที่มีในผู้ประกอบการทุกคน

2. นอกจากจิตวิญญาณแล้ว การประสบความสำเร็จในธุรกิจต้องการทรัพยากร (Resources) อย่างเสมอซึ่งอาจเป็นความรู้ (Know-how) ในการผลิตสินค้าและบริการ ทีมงานที่มีความรู้และประสบการณ์ และทรัพยากรการเงิน

3. การสร้างความยั่งยืนในธุรกิจ (Sustainable Mindset) เป็นสิ่งสำคัญในปัจจุบัน เน้นการบริหารจัดการผลกระทบที่เกิดจากธุรกิจต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความยั่งยืนในธุรกิจมีค่าทั้งในรูปแบบมูลค่าทางการเงินและมูลค่าที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น ความพึงพอใจของลูกค้า ความสุขของพนักงาน และความเสถียรของสังคมและสิ่งแวดล้อม

5. บริษัทที่มีความยั่งยืนสามารถดึงดูดนักลงทุนและสร้างมูลค่ายั่งยืนในระยะยาวได้ดี และมีโอกาสเติบโตอย่างยั่งยืน

ดังนั้น การผสมผสานระหว่างจิตวิญญาณผู้ประกอบการ ทรัพยากรที่เหมาะสม และแนวคิดเกี่ยวกับความยั่งยืนเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างธุรกิจที่สามารถรักษาความเสถียรและประสบความสำเร็จในระยะยาวได้”

ภาพที่ 1.2: หลักคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน

ที่มา: SETinvestnow

ในการสร้างธุรกิจให้มีความยั่งยืน ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีหลักคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) โดยการสร้างธุรกิจที่มั่นคงเหมือนการสร้างอาคารที่มีพื้นฐานแข็งแรง ต้องมีการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล (Governance) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสีย นอกจากนี้ เสาหลักที่สำคัญในการสร้างธุรกิจยั่งยืนประกอบด้วย

Economic, Social, และ Environmental จะต้องทำงานร่วมกันเพื่อความสำเร็จ ในทางปฏิบัติการบริหารจัดการเรื่อง ESG (Environmental, Social, Governance) เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความยั่งยืนในธุรกิจ

ในการหาความเกี่ยวข้องกับ ESG และบริษัทจะเห็นได้ว่าการศึกษาของ Aydo ğmu จาก Borsa Istanbul Review (2022) “ได้ทำการตรวจสอบผลกระทบของการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม ธรรมชาติ (ESG) ต่อมูลค่าบริษัทในฐานข้อมูลของ Bloomberg และความสามารถในการทำกำไร ซึ่งค้นพบว่าคะแนนรวม ESG ได้แก่ คะแนนสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติมีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีนัยสำคัญกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัท การค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่าการลงทุนในประสิทธิภาพ ESG ที่สูงนั้นให้ผลตอบแทนทางการเงินแก่บริษัททั้งในแง่ของมูลค่าและความสามารถในการทำกำไร นี่ชี้ให้เห็นว่าการที่บริษัทหันมาสนใจสิ่งแวดล้อม สังคม และมีธรรมชาติมากขึ้น ทำให้บริษัททำกำไรได้มากขึ้นด้วยเช่นกัน ดังนั้นเท่ากับว่าเป็นประโยชน์ที่ดีต่อทุกฝ่าย หรือ Win – Win Situation นั่นเอง”

ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จะการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมชาติ (ESG Performance) ต่อผลการผลการดำเนินงานบริษัท ในบริษัทที่อยู่ใน THSI เพื่อพิสูจน์ว่าการเป็นบริษัทที่ยั่งยืนจะต้องมีผลการดำเนินงานที่ดี และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้มีส่วนได้เสีย อีกทั้งยังนำมาผลสรุปของงานวิจัยมาต่อยอดให้กับทุกบริษัทในการวางแผนกลยุทธ์เพื่อให้ได้เป็นบริษัทแห่งความยั่งยืนตามหลักด้านสิ่งแวดล้อม สังคม ธรรมชาติ (ESG)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานของบริษัท (Financial Performance) กับ ผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมชาติ (ESG Performance) ของบริษัทที่อยู่ใน THSI
2. เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ในแต่ละมิติของ ESG คือ ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Performance), สังคม (Social Performance) และ ธรรมชาติ (Governance Performance) กับบริษัทที่อยู่ใน THSI

1.3 คำถามงานวิจัย

1. การปฏิบัติตาม ESG มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการทำงานของบริษัทหรือไม่
2. แนวปฏิบัติของ ESG มีความสัมพันธ์ต่อมูลค่าของบริษัทและความสามารถในการทำกำไรหรือไม่

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของงานวิจัย

1. เพื่อกระตุ้นให้บริษัทในประเทศไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลได้มากยิ่งขึ้น
2. เพื่อนำผลของงานวิจัยมาเป็นแนวทางให้กลุ่มบริษัทใน THSI ได้ปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์ให้ได้ดียิ่งขึ้นเพื่อตอบรับกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดของบริษัท

1.5 ขอบเขตงานวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย ทฤษฎีความยั่งยืน ทฤษฎีสถานทรัพยากร แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทางการเงิน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลร่วมกับการค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสาร บทความ งานวิจัย ตลอดจนข้อมูลจากเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน ซึ่งเป็นบริษัทที่อยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน และจะต้องมีผลคะแนนจากการตอบแบบประเมินความยั่งยืนอย่างน้อย ร้อยละ 50 ในแต่ละมิติ รวมทั้งจะต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ผลการประเมินคุณภาพรายงานด้านธรรมาภิบาล (Corporate Governance Reporting หรือ CGR) ผลประกอบการด้านกำไรสุทธิและส่วนของผู้ถือหุ้น ผลการกำกับดูแลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของบริษัทจดทะเบียนและการไม่สร้างผลกระทบด้าน ESG การเป็นหลักทรัพย์ที่ไม่ถูกขึ้นเครื่องหมาย C เป็นต้น

1.5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้ระยะเวลารวมทั้งสิ้น 3 เดือน ตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลกับผลการดำเนินงานบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน ในครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นการสร้างความเป็นไปได้และสร้างโอกาสทางธุรกิจซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน โดยที่การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของการดำเนินงานด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน และในขณะเดียวกันก็สะท้อนถึงผลการดำเนินงานทางการเงินด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้เพื่อการศึกษาในครั้งนี้ โดยสามารถนำเสนอข้อมูลของการทบทวนวรรณกรรมได้ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

Freeman (1984) ผู้เขียนทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียได้อธิบายว่า “ผู้มีส่วนได้เสียถือเป็นตัวแทนที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญขององค์กร ซึ่งในการดำเนินงานขององค์กรนั้น มีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่ายทั้ง ลูกค้า พนักงาน ผู้ถือหุ้น คู่ค้า คู่แข่งขัน ภาครัฐและชุมชน โดยทฤษฎีนี้มองว่าองค์กรมีภาระที่ต้องรับผิดชอบต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร ซึ่งการจัดการความต้องการเหล่านี้จะพิจารณาถึงความจำเป็น ความสนใจ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายการดำเนินงานขององค์กร เพราะองค์กรจะสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนหรือล่มสลายถือเป็นความชอบธรรมของผู้มีส่วนได้เสียขององค์กรนั่นเอง” (อนันตชัย ยूरประถม, 2550)

สำหรับพัฒนาการของทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียนั้นมีพื้นฐานมาจากกรอบแนวคิดของ Barnard (1938) ในหนังสือเรื่อง The Functions of the Executive ที่นำเสนอมุมมองด้านบวกของผู้จัดการในการสนับสนุนความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งต่อมา Freeman (1984) สนับสนุนว่า “ผู้บริหารต้องสร้างความพอใจต่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของบริษัทซึ่งมีหลากหลายประกอบด้วย พนักงาน ลูกค้า ผู้ขายปัจจัยการผลิต องค์กรชุมชนในท้องถิ่น จึงกล่าวว่าผู้มีส่วนได้เสียคือ กลุ่มและบุคคลผู้ซึ่งอาจมีผลต่อหรือได้รับผลกระทบจากความสำเร็จของภารกิจขององค์กร”

สอดคล้องกับ Lawrence & Weber (2002) ที่ได้ให้คำนิยามของคำว่าผู้มีส่วนได้เสียไว้ว่า “ผู้มีส่วนได้เสีย คือ บุคคลหรือกลุ่มซึ่งมีผลกระทบหรือได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจ นโยบายและการปฏิบัติขององค์กร”

ทั้งนี้ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียได้ขยายความเข้าใจถึงธรรมชาติของบริษัทที่ควรพิจารณาผู้มีส่วนได้เสียใหม่ในมุมมองที่กว้างกว่าเดิม โดยบริษัทได้รับการคาดหวังให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม คุณค่าผู้มีส่วนได้เสียมากขึ้น รวมทั้งสนใจคุณค่าผู้มีส่วนได้เสียที่นิ่งเงียบ เช่น ชุมชนท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม (Simmons, 2004) ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ที่ผู้บริหารต้องทำสิ่งที่ถูกต้องโดยต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ และนอกจากนี้ต้องประสานความสมดุลผ่านการเชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย (Waldman, Siegel & Javidan, 2006) ซึ่ง Simon (2023) ได้เสนอว่า “ผู้มีส่วนได้เสียให้รวมถึงใครก็ตามที่ได้รับผลกระทบจากบริษัทและการดำเนินงานของบริษัท”

กล่าวโดยสรุปได้ว่าทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดความรับผิดชอบต่อสังคมและเชื่อมโยงถึงปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งผู้มีส่วนได้เสีย คือ กลุ่ม หรือบุคคลใด ๆ ที่สามารถส่งผลกระทบต่อหรือได้รับผลกระทบจากการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ทั้งนี้ในการแบ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียนั้น ช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสียที่มีต่อภาคธุรกิจ ซึ่งได้มีงานวิจัยที่ทำการแบ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแตกต่างกันไป เช่น (สุภัชชา เหมหิรัญพงศ์ และจารุณี วงศ์ลิ้มปิยะรัตน์, 2559)

1. กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กร (Internal stakeholders) เช่น เจ้าของ/ผู้ถือหุ้น (shareholders) ผู้บริหาร, พนักงาน, และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กร (External stakeholders) เช่น คู่ค้า ลูกค้า สื่อมวลชน องค์กรเอกชน ภาครัฐบาล เป็นต้น (Freeman, 1984)

2. กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียหลัก (Primary stakeholder) ประกอบด้วย ผู้ถือหุ้น และนักลงทุนพนักงาน ลูกค้า ผู้ผลิตสินค้า รัฐบาล ชุมชน และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียรอง (Secondary stakeholder) เช่น สื่อมวลชน กลุ่มผลประโยชน์พิเศษ เป็นต้น (Clarkson, 1995)

3. รัฐบาล (Government) ได้แก่ นักการเมือง ผู้บริหาร และผู้ให้บริการ ประชาชน (Citizen) ได้แก่ ผู้บริโภค และนักกิจกรรม; และธุรกิจ (Business) ได้แก่ ผู้ขาย (Sæbø et al., 2011)

การจัดกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียข้างต้นนั้น เป็นการแบ่งกลุ่มอย่างกว้าง ๆ ซึ่งอาจมีรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกัน จึงได้มีงานวิจัยที่ได้นำเสนอรูปแบบการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อใช้เป็นแนวทางให้องค์กรวางแผนจัดการความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย โดยสามารถสรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

1. เมทริกซ์ อำนาจ/ความสนใจ

Mendelow (1991) ได้นำเสนอเมทริกซ์ อำนาจ/ความสนใจ (The Mendelow matrix: Power/Interest matrix) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวางแผนกลยุทธ์การระบุ การจัดลำดับความสำคัญ และแนวทางการจัดการความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยได้แบ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็น 4 กลุ่ม และใช้คุณลักษณะ 2 ประการ คือ (1) ระดับความสนใจ (Level of interest) แสดงถึงวิธีการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะกระทำ บางสิ่งบางอย่างตามอำนาจที่พวกเขาถืออยู่ (2) อำนาจ (Power) คือ สิ่งที่สร้างอำนาจให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ กฎหมายคุ้มครองลูกจ้าง สร้างอำนาจให้แก่กลุ่มลูกจ้าง กฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อม สร้างอำนาจให้แก่ชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

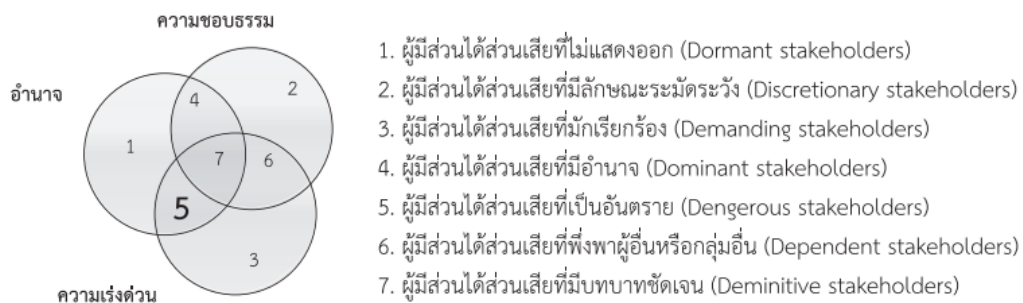
		ระดับความสนใจ (Level of interest)	
		ต่ำ	สูง
อำนาจ (Power)	ต่ำ	(A) ความพยายามน้อยที่สุด (Minimal effort) - จับตาดู และตอบสนองเมื่อได้รับแจ้ง	(B) แจ้งให้ทราบ (Keep informed) - ดูแลให้อยู่ในสภาวะที่มีความสุข และแจ้งข้อมูลให้ทราบ
	สูง	(C) ทำให้พึงพอใจ (Keep satisfied) - ดูแลให้อยู่ในสภาวะที่มีความสุข	(D) ผู้เล่นสำคัญ (Key player) - ให้การดูแลอย่างใกล้ชิด

ภาพที่ 2.1: เมทริกซ์ อำนาจ/ความสนใจ

ที่มา: Mendelow, A. (1991). Stakeholder Mapping. Proceedings of the 2nd International Conference on Information Systems, Plenum Publishers, Cambridge, MA.

2. แบบจำลองอำนาจ ความชอบธรรม และความเร่งด่วน

Mitchell, Agle & Wood (1997) “ได้นำเสนอแบบจำลองอำนาจ ความชอบธรรม และความเร่งด่วน (Power, Legitimacy and Urgency Model) ที่แบ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็น 7 กลุ่ม โดยพิจารณาจากคุณลักษณะ 3 ประการ คือ (1) อำนาจ (Power) หมายถึง ความสามารถที่นำมาซึ่งผลที่พวกเขาต้องการ โดยอำนาจอาจมาจากแหล่งที่มาต่าง ๆ เช่น การบีบบังคับ ประโยชน์ (ทรัพยากร งบประมาณ) และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ (2) ความชอบธรรม (Legitimacy) หมายถึง การรับรู้โดยทั่วกันว่าเป็นการกระทำที่เหมาะสมตามบรรทัดฐาน ความเชื่อ หรือค่านิยมความของสังคม (3) ความเร่งด่วน (Urgency) หมายถึง ระดับที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเรียกร้องให้ได้รับความสนใจ”

ภาพที่ 2.2: แบบจำลองอำนาจ ความชอบธรรม และความเร่งด่วน

ที่มา: Mitchell, R. K., Agle, B. R., & Wood, D. J. (1997). Toward a theory of stakeholder

identification and salience: Defining the principle of who and what really counts. *Academy of management review*, 22(4), 853-886.

จากภาพที่ 2.2 จะแสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่แสดงเพียง 1 ใน 3 คุณลักษณะ (อันดับ 1, 2 และ 3 ในภาพ) จะถูกกำหนดให้เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแฝง (Latent Stakeholders) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่มีอิทธิพลที่สามารถสร้างแรงกดดันแก่องค์กรได้ ผู้จัดการโครงการไม่ให้ความสำคัญนัก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่แสดง 2 ใน 3 คุณลักษณะ (อันดับที่ 4, 5 และ 6 ในภาพ) จะถูกกำหนดให้เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่คาดหวัง (Expectant Stakeholders) และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแสดงทั้งหมด 3 คุณลักษณะ ที่เรียกว่ากลุ่ม Definitive stakeholders ซึ่งถือเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญที่สุด ผู้จัดการโครงการจึงต้องให้ความสำคัญในการดูแลความสัมพันธ์กับกลุ่มนี้เป็นอย่างมาก

3. ประเภทของความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบริษัท

Frooman (1999) “ได้พัฒนาแนวคิดนี้โดยมีพื้นฐานจากทฤษฎีการพึ่งพาทรัพยากร (Resource Dependence) โดยได้แบ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็น 4 กลุ่ม ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มพึ่งพาระดับต่ำและอำนาจของบริษัทนั้น จะไม่เป็นที่กังวลของบริษัทมากนัก เนื่องจากบริษัทไม่ต้องมีการพึ่งพากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าว ในทางตรงกันข้ามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่บริษัทมีความกังวลมากที่สุด คือ กลุ่มอำนาจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และในส่วนกลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มพึ่งพาระดับสูงนั้น เป็นกลุ่มที่อำนาจ และการพึ่งพาค้ำของทั้งสองฝ่ายมีการกระจายอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้ทั้งสองฝ่ายสามารถเจรจาต่อรอง เพื่อแก้ไขปัญหาให้อยู่ในระดับที่ทั้งสองฝ่ายสามารถยอมรับได้”

		ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องพึ่งพาบริษัทหรือไม่ ?	
		ไม่	ใช่
บริษัทต้องพึ่งพาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือไม่ ?	ไม่	<p>พึ่งพาระดับต่ำ (Low Interdependence)</p> <p>กลยุทธ์ในการจัดการ - ไม่ให้ความสำคัญในความต้องการ และความคาดหวังของกลุ่มนี้มากนัก</p>	<p>อำนาจของบริษัท (Firm Power)</p>
	ใช่	<p>อำนาจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Power)</p> <p>กลยุทธ์ในการจัดการ - ตอบสนองต่อความต้องการในทันที หรือเมื่อใดก็ตามที่ต้องมีการพึ่งพากัน</p>	<p>พึ่งพาระดับสูง (High Interdependence)</p> <p>กลยุทธ์ในการจัดการ - พยายามเจรจาต่อรองจนสามารถแก้ปัญหาได้ในระดับที่สามารถยอมรับร่วมกันได้</p>

ภาพที่ 2.3: แนวคิดการแบ่งประเภทความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบริษัท

ที่มา: Frooman, J. (1999). Stakeholder Influence Strategies. *Academy of Management Review*, 24(2), 191-205.

อย่างไรก็ตามภายใต้ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียนั้นบริษัทจะได้รับอิทธิพลจากกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียที่แตกต่างกันในสังคมและจะรายงานกิจกรรมผ่านการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยที่บริษัทจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้บรรลุสิ่งที่สังคมคาดหวังเพื่อแสดงว่าบริษัทจะรายงานกำไรที่มีคุณภาพมากขึ้น โดยลดการตกแต่งกำไร แต่ในทางตรงกันข้ามผู้จัดการอาจจะมีแรงจูงใจที่จะฉวยโอกาสโดยใช้การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจของผู้มีส่วนได้เสียจากการตกแต่งกำไร (Muttakin, Khan and Azim, 2015) ซึ่งผลการศึกษานักวิจัยหลายท่าน พบว่า “บริษัทที่มีผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่ดีมีอิทธิพลส่งผลให้คุณภาพกำไรของบริษัทสูงขึ้น ซึ่งได้แก่ งานวิจัยของ Hong & Andersen (2011) ที่พบว่า บริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้นส่งผลให้คุณภาพของรายการคงค้างมากขึ้น และลดการตกแต่งกำไรจากการใช้ดุลยพินิจให้เกิดรายการที่ทำให้กำไรของบริษัทสูงขึ้น ซึ่งส่งผลให้คุณภาพรายงานทางการเงินของบริษัทสูงขึ้น”

สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kim et al. (2012) ที่ศึกษาว่า “รายงานทางการเงินของบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR firms) มีความแตกต่างจากบริษัทอื่น ๆ หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความโปร่งใสของสารสนเทศทางการเงินต่อผู้ลงทุน โดยมีสมมติฐานว่าบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมจะใช้จ่ายเงินและทรัพยากรของบริษัทในการปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้บรรลุความคาดหวังด้านจริยธรรมของสังคม ซึ่งทำให้สารสนเทศทางการเงินของบริษัทมีความโปร่งใสมากขึ้น ดังนั้น ถ้าผู้บริหารจะมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อปกปิดผลกระทบจากการกระทำผิดของบริษัทอาจจะทำให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจผิดต่องบการเงินที่มีการตกแต่ง ผลการศึกษาพบหลักฐานที่สนับสนุนว่า บริษัทที่มีความ

รับผิดชอบต่อสังคมดูเหมือนว่าจะมีการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Accruals) และการตกแต่งกำไรโดยใช้ดุลยพินิจต่อการทำให้เกิดรายการ (Real Activities Manipulation) ลดลง นอกจากนี้ยังพบหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าประธานเจ้าหน้าที่บริหารหรือผู้บริหารสูงสุดทางการเงินของบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมจะถูกตรวจสอบจากตลาดหลักทรัพย์เกี่ยวกับการจัดทำรายงานทางการเงินที่ละเมิดมาตรฐานการบัญชีน้อยลง โดยเสนอแนะว่าความหลากหลายมิติของความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นบทบาทที่สำคัญที่ช่วยลดการตกแต่งกำไร”

จากข้อมูลดังกล่าวองค์กรต่าง ๆ จึงมีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียและสังคมมากขึ้น โดยองค์กรถือว่าการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียและสังคมเป็นการลงทุนของกิจการ และไม่ได้ถือเป็นต้นทุนของกิจการ ซึ่งองค์กรก็ตระหนักและมีความเข้าใจว่าการสอดส่องดูแลกิจการจะต้องมีขอบเขตที่ครอบคลุมถึงกิจกรรมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่จะนำไปสู่กำไรของกิจการ

2.1.2 ทฤษฎีความยั่งยืน (Sustainable Development Theory)

ทฤษฎีความยั่งยืนเกิดขึ้นเมื่อ ค.ศ.1969 ในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องทรัพยากรทางมนุษย์ที่ประเทศสวีเดน ทฤษฎีความยั่งยืนมีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบหลักที่ทำให้เกิดความยั่งยืน คือ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ขององค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ หรือ The World Conservation Union (IUCN) ซึ่งในกรอบแนวคิดนี้ได้เน้นถึงความสำคัญระหว่างสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม รวมกันเป็นสามวงกลมหลักที่มีความยั่งยืนเป็นจุดศูนย์กลางทั้งสามด้าน (Todorov & Marinova, 2009)

ภาพที่ 2.4: องค์ประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ที่มา: Todorov & Marinova. (2009). Proceedings of MODSIM 2009 International Congress on Modelling and Simulation, 78.

การพัฒนาที่ยั่งยืนเกิดขึ้นมาเมื่อประมาณสองร้อยกว่าปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมเริ่มต้น การพัฒนาของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ซึ่งทำให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจและด้านอุตสาหกรรม แต่เหตุการณ์นี้มีผลให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่จำกัดอย่างมากเพื่อผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นของมนุษย์ นับตั้งแต่จุดนี้ เริ่มมีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในปริมาณมากขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุให้ทรัพยากรเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะใกล้จะหมดหรือเสื่อมโทรมลง แม้ว่าการพัฒนาเช่นนี้จะยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้า แต่ก็มีผลกระทบที่ไม่ดีต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ คุณภาพชีวิตของมนุษย์ถูกเสื่อมโทรมลง มีการเลียนแบบพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่ไม่เหมาะสม เป็นผลทำให้สังคมโลกต้องเผชิญกับปัญหาที่ทำให้การพัฒนาไม่ยั่งยืน จากสถานการณ์นี้ มีการเสนอแนวทางการพัฒนาที่คำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุกด้านอย่างสมดุล เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจที่มั่นคงและสร้างสังคมที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน (วีระศักดิ์ บุญญศิษฐ์ พงษ์ศักดิ์ สุวรรณมาลย์ สุนทร อรุณ โณ และณัฐฉิชา วรรณมณี, 2564)

วิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั่วโลกได้กระตุ้นประเทศหลาย ๆ ประเทศให้ร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และเห็นควรจัดการประชุมระดับโลกเพื่อร่วมกันพิจารณามาตรการในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประเทศต่าง ๆ กำลังเผชิญอยู่เป็นครั้งแรก เช่นเมื่อปี พ.ศ. 2515 มีการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ (United Nations Conference on Human and Environment) จัดขึ้นที่กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน โดยการประชุมนี้ได้เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่ช่วยให้ประเทศต่าง ๆ ตระหนักถึงสถานการณ์วิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาที่มุ่งเน้นเฉพาะด้านเศรษฐกิจเท่านั้น จึงเริ่มมีการสนใจในการพัฒนารูปแบบใหม่ที่สามารถลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ แนวคิดเหล่านี้ต่อมาได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development) หรือ คณะกรรมาธิการ บรันท์แลนด์ (Brundtland Commission) ที่โดยเฉพาะมีรายงานที่สำคัญคือรายงานบรันท์แลนด์ (Brundtland Report) ที่เสนอต่อสหประชาชาติใน พ.ศ. 2530 ที่ได้รับความรู้จักกว่านี้ในชื่อ "อนาคตของเรา (Our Common Future)" ซึ่งเป็นการยอมรับและรับรองความสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนและการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในการสร้างอนาคตที่ยั่งยืนสำหรับมนุษยชาติทั้งหมด (วีระศักดิ์ บุญญศิษฐ์ พงษ์ศักดิ์ สุวรรณมาลย์ สุนทร อรุณ โณ และณัฐฉิชา วรรณมณี, 2564)

ต่อจากนั้น องค์การสหประชาชาติได้เรียกร้องให้ทั่วโลกคำนึงถึงผลกระทบของการพัฒนาที่มีต่อสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการใช้ทรัพยากรฟุ่มเฟือยที่ไม่สมดุลกับขีดจำกัด

การตอบสนองของธรรมชาติ โดยได้จัดการประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (UNCED) เมื่อ พ.ศ. 2535 ณ กรุงริโอเดจาเนโร ประเทศบราซิล ซึ่งเป็นที่มาของแผนแม่บทโลกที่ใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความยั่งยืน ในการประชุมครั้งนั้น ประเทศสมาชิกจำนวน 178 ประเทศรวมทั้งประเทศไทยได้ร่วมลงนามในการปฏิบัติตามแผนแม่บทดังกล่าว ซึ่งอีก 10 ปีต่อมา ได้มีการขยายแนวคิดไปสู่การประชุมสุดยอดระดับโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (World Summit on Sustainable Development) เพื่อกระตุ้นให้ประเทศต่าง ๆ หันมาให้ความสนใจกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างองค์รวมเพื่อมุ่งสู่คุณภาพการพัฒนา โดยเน้นการสร้างอนาคตที่ยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเป็นการตอบสนองต่อความต้องการให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับมนุษยชาติทั้งหมด และเพื่อรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนได้อย่างยั่งยืนด้วย (วิระศักดิ์ บุญญศิษฐ์ พงษ์ศักดิ์ สุวรรณมาลย์ สุนทร อรุณโณ และณัฐณิชา วรรณมณี, 2564)

สำหรับความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ได้มีผู้ให้คำนิยามไว้ว่า แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง วิธีการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง (Brundland, 1987) สำหรับแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2549) อธิบายไว้ว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืนมีลักษณะที่เป็นบูรณาการ คือ ทำให้เกิดเป็นองค์รวม หมายความว่า องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่ง คือ มีคุณภาพหรือพูดอีกนัยหนึ่ง คือ การทำกิจกรรมมนุษย์สอดคล้องกับเกณฑ์ของธรรมชาติ หรืออธิบายได้ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องเป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสมดุลหรือมีปฏิสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันในระหว่างมิติอันเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้ชีวิตมนุษย์อยู่ดี มีสุขคือ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม จิตใจ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งต่อคนในรุ่นปัจจุบันและคนรุ่นอนาคต ดังนั้นการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่ระบบนิเวศ สามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ และปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับ และทำลายมลพิษนั้นได้ง่าย กล่าวคือ หากใช้ทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่ใช้แล้วหมดไป (non-renewable) จำเป็นต้องหาทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่ใช้แล้วไม่หมดไป (renewable) มาแทนที่ และต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดไปนี้ ไม่มากเกินไปจนขีดความสามารถของระบบนิเวศในการผลิตทดแทนได้ด้วย ทั้งนี้เพื่อความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นฐานการผลิต ของระบบเศรษฐกิจ และการดำรงชีวิตของมนุษย์ ได้อย่างต่อเนื่องตลอดไป” (แนวทางการพัฒนา สังคมและประเทศที่ยั่งยืน, 2546)

คณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (1987 อ้างถึงใน วีระศักดิ์ บุญญดิษฐ์ พงษ์ศักดิ์ สุวรรณมาลย์ สุนทร อรุณ โณ และณัฐธินิชา วรรณมณี, 2564) (World Commission on Environment and Development: WCED) หรือที่เรียกในอีกนามหนึ่งว่า คณะกรรมการบรันท์แลนด์ (Brundtland Commission) กล่าวไว้ว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่สนองต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดความสามารถของเขาในการที่จะสนองต่อความต้องการของตนเอง ทั้งนี้การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีระบบสังคมที่เป็น สังคมธรรมรัฐ มีระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอก มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีประชาชนรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า โดยเฉพาะการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเป็นฐานในการผลิตเพื่อนำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ”

องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือ องค์การยูเนสโก (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) (1997 อ้างถึงใน วีระศักดิ์ บุญญดิษฐ์ พงษ์ศักดิ์ สุวรรณมาลย์ สุนทร อรุณ โณ และณัฐธินิชา วรรณมณี, 2564) กล่าวว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืนหมายถึง การพัฒนาที่สนองความต้องการของประชาชนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้ประชาชนรุ่นต่อไปในอนาคต ต้องประนีประนอมยอมลดความต้องการของตนเอง และได้ขยายความว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นความเข้าใจกว้าง ๆ เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ทางธรรมชาติและเศรษฐศาสตร์ ขณะเดียวกันก็เกี่ยวข้องกับหลักฐานทางวัฒนธรรมที่พร้อมด้วยการยึดถือความเป็นมนุษย์ และด้วยวิธีการ อย่งไรก็ตามแต่ต้องทำให้เขาตระหนักถึงความสัมพันธ์ของเขากับคนอื่น ๆ รวมทั้ง ขานรับต่อความต้องการจำเป็นตามแนวคิดพื้นฐานใหม่ที่จินตนาการไว้เพื่อความสัมพันธระหว่างประชาชนชาวโลกและเพื่อการเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยอันยั่งยืนยาวนานของชีวิตมนุษย์ควรตั้งอยู่บนรากฐานทางวัฒนธรรมที่ยึดถือคุณค่าของความเป็นมนุษย์ด้วย”

อย่างไรก็ตามในแต่ละธุรกิจอาจให้คำนิยามของการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืนตามบริบทขององค์กร แต่แกนหลักจะเป็นการที่องค์กรให้ความสำคัญกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ มีนโยบายและแผนธุรกิจภายใต้หลักธรรมาภิบาลและสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเงินทุนและผลกำไรที่ใช้ในการขยายกิจการ มีผลตอบแทนที่ดีให้กับผู้ถือหุ้นควบคู่ไปกับการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อมและชุมชน (พิริยาภรณ์ อันทอง, ศุภกร เอกชัยไพบุลย์, 2559) ทั้งนี้ Redclift (1994) กล่าวว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) มีข้อควรพิจารณา 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรก การพัฒนาที่ยั่งยืน ควรได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นแนวคิด (Concept) อย่างหนึ่งที่เป็นประโยชน์ ส่วนประเด็นที่สอง การพัฒนาที่ยั่งยืนก่อให้เกิดความจำเป็นที่ต้องใช้สติปัญญามากพอ ๆ กับความจำเป็นที่จะต้องใช้ความเห็น หรือนโยบายในทาง

การเมืองเพราะ ความคิดเรื่องความยั่งยืนสะท้อนถึงความกังวลในเรื่องเงื่อนไข หรือความจำกัดที่เกี่ยวกับมนุษย์อันเนื่องมาจากการใช้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งนำไปสู่ความไม่พอใจของบรรดามวลมนุษย์ทั้งหลาย” นอกจากนี้ Brown (1991) ยังได้กล่าวถึงความยั่งยืนว่า “เป็นความคิดเชิงนิเวศวิทยา ร่วมกับนัยทางเศรษฐกิจ นั่นคือ ความเจริญเติบโตและการกินที่อยู่ดีของมนุษย์ขึ้นอยู่กับพื้นฐานด้านทรัพยากรธรรมชาติซึ่งส่งเสริมสนับสนุนระบบการดำรงชีวิตของมนุษย์และสังคมที่ยั่งยืน (Sustainable society) ก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่กำหนด ระบบเศรษฐกิจและระบบสังคมที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและระบบการส่งเสริม สนับสนุนชีวิตได้รับการดูแลรักษาไว้”

ในประเทศไทยได้รับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมาปรับใช้ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) โดยรัฐได้เน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และการพัฒนาอย่างองค์รวม โดยใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้ดีขึ้น โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ได้ยึดแนวคิด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตาม พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นปรัชญานำทางในการบริหารประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลาง ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาที่มีคุณภาพระหว่างมิติทาง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูลกันสู่การพัฒนาอย่างมีคุณภาพ มั่นคง และยั่งยืน นับเป็นการพัฒนาประเทศอย่างองค์รวมโดยประชาชนที่ส่วนร่วมมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนอย่างถาวร โดยมียุทธศาสตร์ที่ใช้ในการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ได้กล่าวถึงไว้ในรายงานเรื่อง Our Common Future ของคณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา โดยมุ่งเน้นความจำเป็นเชิงกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อันได้แก่ (วิระศักดิ์ บุญญดิษฐ์ พงษ์ศักดิ์ สุวรรณมาลย์ สุนทร อรุณโณ และณัฐธินิชา วรรณมณี, 2564)

1. การฟื้นฟูการเจริญเติบโต (Reviving growth)
2. การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะของการเจริญเติบโต (Changing the growth)
3. การสนองตอบความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นในเรื่องของการมีงานทำอาหาร พลังงาน แหล่งน้ำ และสุขภาพอนามัย (Meet essential needs for job, food, energy, water , and sanitation)
4. การเสริมสร้างความเชื่อมั่นในเรื่องระดับความยั่งยืนของประชากร (Ensuring a sustainable level of populations)
5. การอนุรักษ์ และเพิ่มพูน แหล่งทรัพยากร (Conserving and enhancing the resource base)

6. การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและการจัดการด้านความเสี่ยง (Reorienting technology and managing risk)

7. การรวมประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจไว้ด้วยกันในการตัดสินใจ (Merging environment and economics in decision making)

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนหมายถึงการพัฒนาที่ดำเนินไปโดยคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการตอบสนองความต้องการในปัจจุบันโดยไม่ส่งผลกระทบต่อความต้องการในอนาคต การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานของการพัฒนาอย่างองค์รวมให้มีความสมดุลอย่างรอบด้าน โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งอื่น ๆ ทุกมิติรอบด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นการพัฒนาที่ไม่ปฏิเสธระบบเทคโนโลยี แต่ต้องคำนึงว่าเทคโนโลยีที่นำมาใช้นั้นเป็นไปในทางสร้างสรรค์หรือทำลาย เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคำนึงถึงความเป็นองค์รวมในเชิงบูรณาการ โดยพิจารณาผลเชื่อมโยงที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายบนความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจที่ต้องคำนึงถึงการพัฒนาตามขีดความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานทรัพยากรของตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่ต้องให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องอย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

2.1.3 ทฤษฎีฐานทรัพยากร (Resource-based View Theory)

นับตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา มุมมองด้านพื้นฐานของทรัพยากรภายในองค์กรนั้น นับมีลักษณะพิเศษในการเป็นส่วนประกอบสำคัญในกระบวนการพัฒนาภายในธุรกิจ (Fragmented Process of Development in Business) และมีการยอมรับว่าได้มีการให้ความสำคัญกับทรัพยากรที่เฉพาะเจาะจงภายในองค์กรในทศวรรษ 1930 เท่านั้น ทั้งนี้ Chamberlin (1933 อ้างถึงใน Fahy, 2000) และ Robinson (1933 อ้างถึงใน Fahy, 2000) “ได้ให้ความสำคัญกับโครงสร้างของตลาดมากกว่า โดยมุ่งเน้นความแตกต่างของแต่ละประเภทธุรกิจ และแต่ละบริษัทที่มีทรัพย์สินและความสามารถที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงเป็นเอกลักษณ์ (Unique Assets and Capabilities) ไม่เหมือนกัน ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการนำไปสู่การแข่งขันที่ไม่สมบูรณ์ (Imperfect Competition) ซึ่งเป็นการแข่งขันในการจำกัดจำนวนธุรกิจที่จะเข้ามาแข่งขันแย่งชิงส่วนแบ่งตลาดรวมทั้งเป้าหมายขององค์กรในการบรรลุถึงกำไรที่มากกว่าระดับโดยเฉลี่ยของอุตสาหกรรม (Super-normal Profits)” เช่น Chamberlin (1993 อ้างถึงใน Fahy, 2000) ได้ระบุถึง “ความสามารถหลักของ บริษัท รวมทั้งความรู้ทางเทคนิค ชื่อเสียงของบริษัท การตระหนักในตราสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อ บริษัท (Brand Awareness) ความสามารถของผู้จัดการในการทำงานร่วมกันกับพนักงานภายใน

บริษัท (Ability of Managers to Work Together) และที่สำคัญ คือ สิทธิบัตรและเครื่องหมายทางการค้า (Patents and Trademarks)” (Hall, 1992 อ้างถึงใน Fahy, 2000)

ทั้งนี้ “ความแตกต่างของแต่ละบริษัทนั้นมีหัวใจหลักอยู่ที่การทำงานในช่วงการกำหนดนโยบายของธุรกิจ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนของกระบวนการในการกำหนดกลยุทธ์ การกำหนดกลยุทธ์จะเป็นการกำหนดทิศทางขององค์กรที่ประกอบไปด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์ หลังจากนั้นเป็นการประเมินความสามารถภายในและผลกระทบจากภายนอก เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้ไปสู่การตัดสินใจในการขยายธุรกิจเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ธุรกิจมีอยู่รวมทั้งโอกาสในการใช้ความสามารถและการลงทุน” (Ansoff, 1965 อ้างถึงใน Fahy, 2000) โดยมีการพัฒนากรอบการทำงานโดยไม่ได้ยึดติดอยู่ในกรอบเพียงการประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงานภายในธุรกิจเท่านั้น หากแต่ยังครอบคลุมถึงมูลค่าของบุคลากรที่นับว่าเป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์หลัก (Personal Values of Key Implementers) และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมที่มีต่อบริษัทด้วย (Broader Social Expectations)

ภาพที่ 2.5: กรอบการทำงานของ Learned, Christensen, Andrew และ Guth (LCAG)

ที่มา: Fahy J. (2000). The resource-based view of the firm: Some stumbling-blocks on the road to understanding sustainable competitive advantage. *Journal of European Industrial Training*, 24(2/3/4), 94–104.

จากรูปที่ 2.5 จะเห็นได้ว่า ในส่วนของสภาพอุตสาหกรรม โอกาสทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีนั้น Porter (1980 อ้างถึงใน Fahy, 2000) “ได้นำทฤษฎีของ Bain/Mason Industrial Organization (IO) มาประยุกต์ใช้โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการวัดประสิทธิภาพ โครงสร้างการทำงานที่ใช้ในการวัดโครงสร้างอุตสาหกรรมของธุรกิจ โดยการใช้รูปแบบพลังห้าอย่าง (Five Forces) ซึ่งจะทำให้บริษัทมีระดับกำไรมากกว่าบริษัทอื่น ๆ ในขณะที่เดียวกันธุรกิจก็สามารถจะกำหนดแนวทางในการทำงานให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่ธุรกิจกำลังเผชิญอยู่ ทั้งนี้การจัดสรรทรัพยากรภายในธุรกิจ ณ เวลาปัจจุบันซึ่งก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน (Sustainable Competitive

Advantage: SCA) นั้น แนวทางที่ธุรกิจจะสามารถบรรลุถึงความสำเร็จได้เปรียบอย่างยั่งยืนได้ ธุรกิจจำเป็นต้องครอบครองทรัพยากรหลักที่มีลักษณะเฉพาะซึ่งธุรกิจคู่แข่งไม่สามารถครอบครองได้ อย่างไรก็ตาม ธุรกิจจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากทรัพยากรดังกล่าวอย่างเต็มที่ในตลาดสินค้าและบริการของบริษัท เพราะฉะนั้น ธุรกิจจึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นในการเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมและจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพในหน้าที่ทางธุรกิจที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ เพื่อที่จะได้สามารถกำหนดทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้แล้วจึงพัฒนาและนำไปใช้เพื่อก่อให้เกิดรายได้สูงสุดในที่สุด” (ธนุตร์ เอี่ยมอร่าม, 2556)

สำหรับทฤษฎีฐานทรัพยากร (Resource-Based Theory: RBT) นั้น Porter (1991) กล่าวว่า “ทฤษฎีฐานทรัพยากร หมายถึง ทรัพยากรขององค์กร เช่น ทรัพย์สินทั้งหมด ความสามารถในการทำงาน ขั้นตอนการทำงานขององค์กร ทักษะขององค์กร ข้อมูล องค์กรความรู้ ที่สามารถควบคุมได้ในองค์กร และสามารถเพิ่มความสามารถในการแข่งขันขององค์กร” และ Wernerfelt (1984) กล่าวว่า “ทฤษฎีฐานทรัพยากรเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการที่ธุรกิจได้ให้ความสนใจในเรื่องทรัพยากรในองค์กร การที่องค์กรจะได้เปรียบทางการแข่งขันหรือในการดำเนินการด้านธุรกิจควรพิจารณาถึงทรัพยากร (Resources) ที่มีอยู่ แทนที่จะพิจารณาในการแข่งขันด้านต้นทุนกับตัวผลิตภัณฑ์ให้เกิดความแตกต่างจากคู่แข่ง โดยควรที่จะพัฒนาและทำการวางแผนเกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาพแวดล้อมภายนอก” ในขณะที่ Barney (1991) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากร หมายถึง “สินทรัพย์ (Assets) ความสามารถ (Capabilities) กระบวนการทำงานในองค์กร (Organization process) เอกลักษณ์ หรือคุณสมบัติของธุรกิจ (Firm Attributes) ข้อมูลสารสนเทศ (Information) ความรู้ (Knowledge)”

ปัจจุบันการมีความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืน (Sustainable Competitive Advantage) เป็นเรื่องสำคัญที่องค์กรต่าง ๆ ต้องให้ความสนใจในปัจจุบัน เนื่องจากองค์กรต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง การมีความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืนไม่ใช่เรื่องง่ายและไม่สามารถหยุดนิ่งอยู่กับที่ได้ เพราะการไม่พัฒนาตนเองอาจทำให้องค์กรเสียเปรียบต่อคู่แข่งและไม่สามารถอยู่รอดในตลาดได้ การมีความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืนต้องการการปรับตัวองค์กรอย่างต่อเนื่อง เช่น การพัฒนานวัตกรรมใหม่ การปรับเปลี่ยนกระบวนการการผลิตหรือบริการ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดและมีความแข็งแกร่งทางการแข่งขัน ผู้บริหารต้องมีการศึกษาและกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสม เพื่อให้องค์กรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพการแข่งขันปัจจุบัน และต้องพร้อมที่จะต่อสู้กับคู่แข่งที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งต้องมีการต่อสู้กับคู่แข่งรายใหม่ที่อาจเข้ามาในตลาดอีกด้วย นอกจากนี้ การพัฒนาทักษะและความสามารถในการปรับตัวและการพัฒนาองค์กรเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้

สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว (Lopez, 2005) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอีกหลายปัจจัยที่องค์กรไม่สามารถควบคุมได้รวมถึงเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา (ปฏิภาณ นิคมกาญจน์, 2554) ผู้บริหารจะต้องทำให้องค์กรเกิดการได้เปรียบทางการแข่งขันสูงสุด สิ่งหนึ่งที่จะทำให้องค์กรได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งหลาย ๆ หน่วยงานเริ่มให้ความสนใจกับสิ่งที่ตัวเองมี นั่นคือ ทรัพยากร (Resources) ถือเป็นปัจจัยที่มีอยู่ในองค์กรและทรัพยากรเป็นปัจจัยที่อยู่ในการควบคุมขององค์กร ทรัพยากรที่มีตัวตน (Tangible) เช่น วัตถุดิบ เครื่องมือ เครื่องจักร และทรัพยากรที่ไม่มีตัวตน (Intangible) เช่น เทคโนโลยี นวัตกรรม ความรู้ ทักษะความชำนาญ ชื่อเสียงขององค์กร ข้อมูลข่าวสาร (Wright & Ketchen, 2001)

ในบางหน่วยงานจะมองลึกลงไปถึงวัฒนธรรมองค์กรด้วย โดยสิ่งหนึ่งที่ควบคู่มาพร้อมกับทรัพยากรก็คือความสามารถ (Capability) ความสามารถเป็นสิ่งที่ยากที่จะวิเคราะห์และมักถูกมองว่าเป็นทรัพยากรที่ไม่มีตัวตน ส่วนสำคัญของความสามารถ คือ ทักษะของแต่ละคน ของแต่ละกลุ่ม หรือของแต่ละองค์กรที่มีความสัมพันธ์กัน (Grant, 1991) ซึ่งก็หมายถึงความสามารถที่องค์กรจะพัฒนาเข้าถึงได้ในทุก ๆ ด้าน เป็นความสามารถในการผสมผสานระหว่างทรัพยากร บุคลากร และกระบวนการ หรือเป็นความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในการดำเนินการให้เกิดผลลัพธ์ที่สามารถวัดได้ถึงควมมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ความสามารถในการดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของทุกฝ่ายได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา และมีคุณภาพ เช่น ความสามารถด้านการบริหารจัดการ ความสามารถด้านการผลิต ความสามารถด้านการตลาด เป็นต้น แต่ปัจจุบันไม่ใช่ องค์กรที่มีความสามารถเหล่านี้แล้วจะอยู่รอดหรือมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน แต่ ความสามารถเหล่านี้ต้องเป็นความสามารถแบบอยู่กับที่ไม่ได้ ปัจจุบันนิยมเรียกว่า Dynamic Capability (Marcus & Anderson, 2006) ตามที่ Teece (1984) ได้กล่าวว่า “องค์กรจำเป็นต้องพัฒนา ความสามารถของตนให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทรัพยากรเหล่านี้ องค์กรสามารถใช้ประโยชน์และสามารถควบคุมได้”

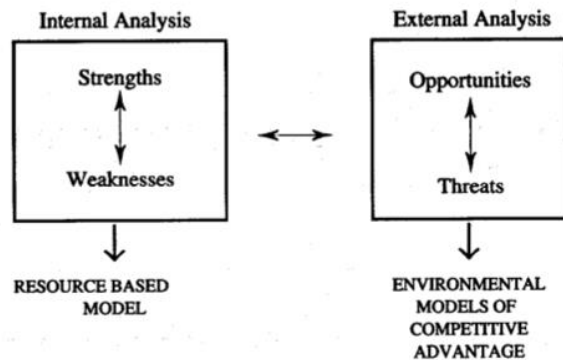
Barney (1991) ได้มีการศึกษาประวัติก่อนจะมาเป็นทฤษฎีฐานทรัพยากร RBV (The Theoretical History of the Resource-based View) ว่ามาจาก 4 แหล่ง คือ

1. “The Traditional study of distinctive competencies เริ่มมีการศึกษาเกี่ยวกับ ความสามารถที่แตกต่างกันของธุรกิจ และมีการศึกษาถึงภาวะผู้นำของผู้บริหาร
2. Ricardian economics คือยุคเศรษฐศาสตร์ของริคาร์ดีเยน คือนายริคาร์โด ได้ ทำการศึกษาถึงปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะปัจจัยด้านที่ดินที่ส่งผลต่อต้นทุนการผลิต (Performance of firm with fertile land) โดยมีการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างราคา (Price) กับปริมาณ (Quantity)

3. Penrosian economics Penrose ได้ให้ความสำคัญ คือ การบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์การให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยการนำทรัพยากรและความสามารถที่มีอยู่ในองค์การนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยบทความ “The Theory of the Growth of the Firm” ของ Penrose ได้ถูกตีพิมพ์และเผยแพร่ในปี 1959 ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นจุดหนึ่งของการเกิด (Resource-based View: RBV)

4. The study of the anti-trust implications of economics เริ่มสนใจด้านสังคม มีการแข่งขันที่สมบูรณ์เป็นยุคของการต่อต้านการผูกขาด ซึ่งยุคนี้ได้เกิด “Structure-conduct-performance” ขึ้นเป็นการพิจารณาถึงโครงสร้างของอุตสาหกรรม กำหนดช่วงของอุตสาหกรรมเพื่อส่งผลถึงประสิทธิภาพการดำเนินงาน ดังนั้น จะเห็นว่า RBV เริ่มมีแนวคิดมาจากเศรษฐศาสตร์ และมีการพัฒนาขึ้นมาเป็นทฤษฎีฐานทรัพยากร (Resource-based View)”

Dierickx & Cool (1989) ได้สรุปว่า “บทความที่สำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นหลักการพื้นฐานของทฤษฎีฐานทรัพยากร คือ บทความของ Wernerfelt (1984) ที่กล่าวถึงความพยายามพัฒนาทฤษฎีความได้เปรียบทางการแข่งขัน จากการพัฒนาทรัพยากรขององค์การ มีการดำเนินการด้านกลยุทธ์ทางการตลาด โดยใช้ทั้ง Concept และ Ideas เป็นบทความของ Rumelt (1984) ซึ่งได้มุ่งที่ความสามารถของ Firm ที่จะ Generate ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ และบทความของ Barney. (1986a) ได้กล่าวถึงความสามารถในการพัฒนาให้การดำเนินงานที่เหนือกว่า ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของทรัพยากรที่สามารถควบคุมได้” ทั้งนี้ Barney (1991) “ได้มุ่งเน้นไปที่วิธีที่ทรัพยากรตามบริษัทที่นำไปสู่ความได้เปรียบในการแข่งขันที่ยั่งยืนและประสิทธิภาพที่เหนือกว่า โดยมีพื้นฐานอยู่บนสมมติฐานหลักสองประการ ประการแรก บริษัทต่าง ๆ มีกลุ่มทรัพยากรที่ไม่เหมือนใคร ประการที่สอง ความซับซ้อนในการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างบริษัทต่าง ๆ โดยทฤษฎีฐานทรัพยากรเน้นทรัพยากรภายใน เช่น สิทธิบัตร ความสามารถ ความรู้ และคุณลักษณะขององค์กร เป็นปัจจัยกำหนดความได้เปรียบในการแข่งขันของบริษัทซึ่งสามารถเป็นจุดแข็งที่ชนะจุดอ่อนได้ และนำไปสู่ Sustained competitive advantage ในท้ายที่สุด”

ภาพที่ 2.6: Resource Based Theory Framework

ที่มา: Barney, J. (1991). Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99-120.

นอกจากนี้ Barney (1991) ได้เสนอว่า "ลักษณะที่สำคัญของทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัย คือ

1. ทรัพยากรนั้นต้องมีคุณค่าในการดำเนินธุรกิจและการแข่งขันอย่างแท้จริง (Valuable Resources) ซึ่งหมายถึงทรัพยากรที่มีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น ความมีชื่อเสียงขององค์กร ความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ความสามารถทางด้านเทคโนโลยี หรือ ทรัพยากรที่มีคุณค่า คือทรัพยากรที่สร้างโอกาสและลดอุปสรรคขององค์กร (Dess, Lumpkin & Eisner, 2007)

2. ทรัพยากรนั้นต้องหายาก (Rare Resources) องค์กรเป็นผู้ได้เปรียบสำหรับ ทรัพยากรที่คู่แข่งในอุตสาหกรรมไม่มี ผู้ที่ครอบครองทรัพยากรที่หาได้ยากจะเป็นผู้ที่มีความได้เปรียบ

3. ทรัพยากรเหล่านั้นจะต้องไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ หากจะมีการลอกเลียนแบบ ต้องมีต้นทุนที่สูงมาก (Imitate Resources) หรือมีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่คู่แข่งทำเหมือนได้ยาก (Dess, Lumpkin & Eisner, 2007)

4. ทรัพยากรเหล่านั้นไม่สามารถหามาทดแทนได้ (Non-substitutable Resources) ปัจจัยทั้ง 4 ลักษณะของทรัพยากรเรียกว่า (Barney, 1991) ซึ่งทรัพยากรขององค์กร ทั้ง 4 ลักษณะสามารถที่จะทำให้คู่แข่งต้องเจออุปสรรค และทำให้เพิ่มความเป็นไปได้ ที่องค์กรจะมีกำไรเพิ่มขึ้นในอนาคต (Barney, 2001) และความรู้ที่อยู่ในตัวของบุคคล ก็ถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญอีกประเภทหนึ่ง ดังนั้นการที่ธุรกิจจะมีความได้เปรียบเชิงการแข่งขัน องค์กรต้องสามารถทำให้บุคคลเหล่านั้นถ่ายทอดความรู้จากตัวเองไปให้ผู้อื่น องค์กรความรู้ที่ได้ถูกสะสมมาจะต้องมีการถ่ายทอดต่อกันไป" (Kogut & Zander, 1992; Spender, 1996; Lopez., 2005)

ทั้งนี้ทฤษฎีฐานทรัพยากรเริ่มมีความสำคัญและส่งผลต่อการดำเนินงานที่แตกต่างในแต่ละองค์กร และมีผลต่อการกำหนด หรือการบริหารกลยุทธ์ในปัจจุบัน โดยที่ Collis & Montgomery (1995) มองว่า “องค์ประกอบของทฤษฎีฐานทรัพยากร ประกอบด้วยการวิเคราะห์สภาพที่ปรากฏภายในขององค์กร และการวิเคราะห์สภาพภายนอกของอุตสาหกรรมและสภาพแวดล้อมทางการแข่งขันที่มีอยู่”

2.1.4 แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลขององค์กร

ในปัจจุบัน แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental), สังคม (Social), และธรรมาภิบาล (Governance) หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า ESG กำลังได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นจากทั้งนักลงทุน องค์กร และผู้ประกอบการ เนื่องจากนักลงทุนเริ่มให้ความสนใจในการนำความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลมาเป็นหลักเกณฑ์หนึ่งในการตัดสินใจในการลงทุน และผู้ประกอบการก็นำแนวคิดนี้มาทำให้เกิดการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน โดยการดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลไปพร้อมกับการมุ่งเน้นสร้างผลประกอบการให้เป็นที่น่าพึงพอใจ แนวคิดเรื่อง ESG ได้รับการพัฒนามาจากแนวคิดเรื่อง Corporate Governance ซึ่งเกิดขึ้นจากความขาดความรับผิดชอบต่อสังคมและจิตสำนึกขององค์กรที่มุ่งหวังผลกำไรสูงสุดเท่านั้น โดยทำให้องค์กรละเลยผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดวิกฤตการเงินในปี พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 เป็นต้น การรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ESG ขององค์กรเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมาก เนื่องจากสามารถสร้างสมดุลในกับกิจการในการรักษาเป้าหมายระยะสั้น และประสบความสำเร็จในเป้าหมายระยะยาวได้ โดยการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งจะช่วยให้บริษัทสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนในระยะยาวและมีความรับผิดชอบต่อสังคมไปพร้อมกัน (ปฐมินทร์ นาทีทอง, 2557)

จากการศึกษาความหมายของคำว่า การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการด้านสังคม และธรรมาภิบาล พบว่า ธนาคารโลก The World Bank (2018) ได้ให้ความหมายของ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการด้านสังคม และคำว่า ธรรมาภิบาล ไว้ว่า “การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการด้านสังคม และ ธรรมาภิบาล เป็นการนำปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแลหรือธรรมาภิบาล มาพิจารณาในการวิเคราะห์คัดเลือก และบริหารการลงทุน เพื่อสร้างโอกาสให้กับธุรกิจและดึงดูดนักลงทุน สำหรับด้านสิ่งแวดล้อมปัจจัยที่พิจารณาประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงด้านภูมิอากาศ การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ หรือมลภาวะอื่น ๆ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการคำนึงถึงความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับด้านสังคมมุ่งเน้นการคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนมาตรฐานด้านความปลอดภัยและสุขภาพของแรงงาน รวมถึงความสัมพันธ์กับชุมชน ขณะที่ด้าน

ธรรมาภิบาลจะเน้นการกำกับดูแลกิจการให้มีความโปร่งใส มีกลไกการตรวจสอบหรือถ่วงดุล
ดำเนินการภายใต้กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด”

นอกจากนี้ตามบทวิเคราะห์ของบริษัทฯ บริหารจัดการสินทรัพย์หลายแห่งยังได้ให้
ความเห็นว่าการลงทุนในบริษัทฯ ที่เน้นการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการด้านสังคม และธรร
มาภิบาล หรือบริษัทที่ดำเนินธุรกิจโดยเน้นความยั่งยืนจะสามารถสร้างผลตอบแทนที่ดีกว่าบริษัทฯ
ที่ไม่คำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ในระยะยาว ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเมื่อบริษัทฯ สามารถระบุปัจจัยที่มี
ความสำคัญต่อความยั่งยืนของบริษัทได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะส่งผลต่อศักยภาพในการดำเนิน
ธุรกิจของบริษัทที่จะโดดเด่นเหนือกว่าคู่แข่ง (ชนันธร มหาพรประจักษ์, 2564) สำหรับตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการด้าน
สังคม และคำว่า ธรรมาภิบาล ไว้ดังนี้ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558)

การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) หมายถึง การที่กิจการมีนโยบาย และ
กระบวนการทำงานในบริษัทเพื่อจัดการกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน และมีการ
ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงมีการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ได้รับ
ผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจของบริษัทอีกด้วย

การจัดการด้านสังคม (Social) หมายถึง การที่บริษัทมีนโยบายบริหารทรัพยากรบุคคล
อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน มีการส่งเสริมพัฒนาพนักงานอย่างต่อเนื่อง และมีคุณภาพ
นอกจากนี้ยังหมายถึง การที่บริษัทสนับสนุนลูกค้าให้มีการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเหมาะสม รวมทั้ง
เปิดโอกาสให้ชุมชนที่บริษัทมีความเกี่ยวข้องให้เติบโตได้อย่างยั่งยืน

ธรรมาภิบาล (Governance) หมายถึง การที่บริษัทมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีการ
บริหารจัดการบริษัทที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ต่อด้านทุจริต และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้
เสียทุกฝ่าย รวมถึงการจ่ายภาษีให้แก่ภาครัฐอย่างโปร่งใส

ในมุมมองของบริษัทเอกชนได้ให้ข้อบ่งชี้ถึงคำว่า การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การ
จัดการด้านสังคม และธรรมาภิบาล ไว้ดังนี้ (ปฐมินทร์ นาทีทอง, 2557)

ด้านสิ่งแวดล้อม เรื่องการจัดการโดยใส่ใจผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไม่เพียงแต่ช่วยลด
ความเสี่ยงทางสิ่งแวดล้อมเท่านั้นแต่ยังช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์บริษัทที่ดูแลสิ่งแวดล้อมอย่าง
รับผิดชอบการลดการใช้วัตถุดิบและการใช้วัตถุดิบอย่างสร้างสรรค์ยังช่วยลดต้นทุนการผลิตของ
บริษัทด้วย

ด้านสังคม เรื่องการคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและสังคมทั้งภายในและภายนอกองค์กรมี
ความสำคัญในการช่วยพัฒนาองค์กรให้เติบโตอย่างยั่งยืน การเปิดโอกาสให้คนพิการเข้าทำงานและ
การมีสวัสดิการที่เหมาะสมสามารถเพิ่มประสิทธิภาพให้กับพนักงานและผลการดำเนินงานของ

บริษัท นอกจากนี้ การตอบแทนด้วยการคืนกำไรให้สังคม เช่น การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนรอบข้างบริษัท ยังช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์บริษัทให้เป็นที่ยอมรับในสังคม

ด้านธรรมาภิบาล การมีระบบบริหารจัดการภายในที่ดีจะช่วยให้บริษัทดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดปัญหาการฟ้องร้อง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลภายนอกเชื่อมั่นในบริษัทมากขึ้น ทำให้บริษัทเติบโตอย่างยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับในวงกว้างของสังคม

ดังนั้นแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลขององค์กร จึงเป็น 3 มิติของความรับผิดชอบต่อสังคมที่ไม่เพียงคำนึงถึงการไม่ทำผิดกฎหมายแต่ยังดูแลผู้มีส่วนได้เสียอย่างเป็นธรรมและมีคุณค่า ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ตอบสนองความต้องการของนักลงทุนและผู้ประกอบธุรกิจยุคใหม่ที่ไม่เพียงแต่ต้องการตัวเลขผลการดำเนินงานที่ดีเท่านั้น แต่ยังต้องการความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ดีด้วย (พิพัฒน์ ยอดพฤติการ, 2558)

ในการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์สำหรับองค์กรในยุคปัจจุบัน จำเป็นที่จะต้องครอบคลุมการดำเนินงานในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล เพื่อปิดช่องโหว่ที่เป็นข้อจำกัดในมุมมองของเครื่องมือทางการบริหารจัดการ หรือที่เรียกว่า Balanced Scorecard (BSC) เดิม โดยตั้งอยู่บนหลักการที่ว่า (ปิ่นฉัตร ปัญญาภาศ, 2561)

1. การพัฒนากลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการส่งมอบคุณค่าไม่เพียงแต่แก่ผู้ถือหุ้นเท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) คือปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของกิจการ เพราะหากกลยุทธ์จะถูกลูกออกแบบให้มุ่งเน้นเพียงแก่ผู้ถือหุ้นอย่างเดียว อาจไม่เพียงพอต่อการยอมรับของสังคม เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน กลยุทธ์จะต้องสร้างความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ทางการเงินและทางอื่นๆ เช่น การเพิ่มความน่าเชื่อถือขององค์กรหรือการลดข้อขัดแย้งที่อาจส่งผลกระทบต่อองค์กรได้

2. การขยายการรับรู้ถึงคุณค่าของลูกค้าไปสู่สังคม (Social Value Proposition) คือขั้นตอนที่สำคัญที่องค์กรควรพิจารณา เพราะผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมีความคาดหวังจากสังคมไม่เพียงแต่เรื่องราคา คุณภาพ หรือความสะดวกสบาย แต่ยังต้องคำนึงถึงสุขภาพ ความปลอดภัย ความลับ และความเป็นส่วนตัว การคิดค้นนวัตกรรมในผลิตภัณฑ์และบริการ รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎระเบียบและความคาดหวังทางสังคม

3. การสร้างคุณค่าด้วยกระบวนการภายในและภายนอกองค์กร เป็นองค์กรที่มุ่งเน้นการบริหารการดำเนินงานและการผลิตสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการคิดค้นนวัตกรรมในผลิตภัณฑ์และบริการ การสร้างสัมพันธภาพและการสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นต้น

4. การส่งเสริมการเรียนรู้และการเจริญเติบโต ควบคู่กับการใส่ใจและการยั่งยืน หมายถึงการสร้างสมทุนที่เอื้อต่อการพัฒนาให้เป็นองค์กรที่เก่งและดี ด้วยการลงทุนในมนุษย์

สารสนเทศ องค์การ ความคาดหวังทางสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยไม่สามารถแยกวัดมูลค่าหรือประเมินค่าได้โดยอิสระต่อกัน การทำเช่นนี้จะช่วยให้องค์กรเติบโตและเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในอนาคต

จากการศึกษางานวิจัยในอดีตของ Yip, Van & Cahan (2011) พบว่า “ความรับผิดชอบต่อสังคมและการตกแต่งกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกในอุตสาหกรรมอาหาร เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Muttakin, Khan and Azim (2015) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR Disclosures) และคุณภาพกำไรในประเทศบังคลาเทศ ซึ่งมีหลักฐานที่ระบุว่าบริษัทที่มีการเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้นจะแสดงกำไรที่สูงกว่าความเป็นจริงโดยการรับรู้รายได้เร็วขึ้นผ่านรายการภายใต้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร” ในขณะที่การศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนของบริษัทในประเทศไทย อาณัติ ลิ้มกเดช (2556) พบว่า “บริษัทที่มีปัญหาตัวแทนสามารถใช้การเข้าร่วมประกวดผลการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมส่งสัญญาณว่าบริษัทมีธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาตัวแทนระหว่างผู้ถือหุ้นใหญ่และผู้ถือหุ้นรายย่อยได้ โดยพบว่าราคาและปริมาณซื้อขายหุ้นของบริษัทจะเพิ่มสูงขึ้น ส่วนบริษัทที่ไม่มีปัญหาตัวแทนเข้าร่วมประกวดผลการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและได้รับการเสนอชื่อผลการศึกษาไม่พบว่าราคาหุ้นเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า กิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นไม่ได้บ่งชี้ระดับธรรมาภิบาลของบริษัทเสมอไป จึงควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของบริษัทและสร้างมูลค่าควบคู่กับประเด็นด้านสังคมพร้อมกันไปด้วย”

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ที่ครอบคลุมถึงด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล มีอิทธิพลต่อคุณภาพกำไรของบริษัททั้งที่ส่งผลให้คุณภาพกำไรสูงขึ้นซึ่งสนับสนุนทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) และส่งผลให้คุณภาพกำไรลดลง ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีความยั่งยืน (Sustainable Development Theory) และทฤษฎีสถานทรัพยากร (Resource-Based View Theory) จึงทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานของบริษัท (Financial Performance) กับ ผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล (ESG Performance) ของบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้ในการกระตุ้นให้บริษัทในประเทศไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลได้มากยิ่งขึ้น

2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร

ในอดีตแนวคิดในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรนั้น มีจุดเน้นสำคัญเพียง การประเมินผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยให้ความสำคัญกับผลสำเร็จทางด้านกำไรเมื่อ สิ้นสุดการดำเนินงาน ต่อมาได้มีการเสนอแนวคิดของการประเมินผลการดำเนินงานในปี ค.ศ. 1970 ของ Sahoo & Jena (2012) ที่เรียกว่า การบริหารจัดการผลการดำเนินงาน (Performance management) นั้นเป็นการบูรณาการวิธีการประยุกต์ทั้งพฤติกรรม (behavior) และผล (results) ของการดำเนินงาน เข้าไว้ในกรอบเดียวกัน การบริหารจัดการผลการดำเนินงานเป็นกระบวนการประสานงาน การ จัดการงานที่ทำอยู่ประจำของพนักงาน (day-to-day) โดยดำเนินการตามข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ขององค์กร ความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะของพนักงานตามที่กำหนดไว้ การบริหารจัดการผลการดำเนินงานรูปแบบดั้งเดิมนั้นเป็นการทำงานตามสิ่งที่จะถูกประเมิน “what gets measured gets done” ซึ่งจะยึดเทคนิคทางด้านการคิดค่าใช้จ่ายและภาษีเป็นหลัก จนกระทั่ง ในปี ค.ศ. 1980 ซึ่งเป็นช่วงของการพัฒนาเทคนิคทางด้านเทคโนโลยีและการผลิต ทำให้การบริหาร จัดการผลการดำเนินงานแบบดั้งเดิมล้าสมัยและเปลี่ยนไปสู่การวัดเกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการ “how to manage what measured” ในส่วนของการวัดการบริหารจัดการผลการดำเนินงานนั้น เป็นการพิจารณาผลกำไรที่เกิดขึ้นของระบบการบริหารจัดการผลการดำเนินงานซึ่งองค์กรมีการ ดำเนินงานไปตามทิศทางที่ตั้งเป้าหมายไว้และเกิดแรงจูงใจให้พนักงานในองค์กรทุกคนเข้าใจ บทบาทและความสำคัญของตนเองต่อไปนี้เป็นระบบการบริหารจัดการผลการดำเนินงานที่ได้รับ ความนิยมมาในอุตสาหกรรมการผลิต (Sahoo & Jena, 2012) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีลักษณะของ แนวคิดการจัดการผลการดำเนินงาน (Performance management) ไว้ 5 แนวคิดดังนี้

1. การประเมินผลการดำเนินงานเชิงดุลยภาพ (Balance scorecard) เป็นเครื่องมือที่ใช้ ในการวางแผนกลยุทธ์และการจัดการธุรกิจที่มุ่งขยายทั้งเป้าหมายระดับกลยุทธ์และระดับปฏิบัติการ ของธุรกิจ โดยการประเมินผลเชิงดุลยภาพช่วยให้บริษัทสามารถบริหารจัดการการดำเนินงานที่ สำคัญที่มุ่งเน้นการประเมินที่รวมผลตอบแทนทางการเงินและที่ไม่ใช่เฉพาะการประเมินผลการเงิน เพียงอย่างเดียวเข้าด้วยกัน การศึกษาที่ผ่านมาพบว่าบริษัทที่มุ่งเน้นที่มุมมองด้านนวัตกรรมและการ เติบโตมีแนวโน้มที่จะมีผลการปฏิบัติงานที่ดี โดยทั่วไปมักจะใช้ที่มุมมองด้านนี้ในการประเมินผล การดำเนินงานเชิงดุลยภาพ ในขณะที่บริษัทในประเทศอินเดียมีการสร้างกลยุทธ์โดยใช้ กระบวนการประเมินผลการดำเนินงานเชิงดุลยภาพในด้านต่างๆ เช่น ความคาดหวังของลูกค้า ความพึงพอใจของลูกค้า ผลการดำเนินงานของคู่แข่ง สารสนเทศภายในองค์กร การส่งสินค้าที่ตรง เวลา ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยผลิต และคุณภาพของผลผลิต อย่างไรก็ตาม บริษัทในประเทศเหล่านี้ยังคง ให้ความสำคัญกับการประเมินผลการดำเนินงานที่มีผลตอบแทนทางการเงินอย่างสูง อย่างไรก็ตาม การประเมินผลการดำเนินงานเชิงดุลยภาพยังคงมีความสำคัญในการวางแผนกลยุทธ์และการจัดการ

ที่มุ่งเน้นทั้งผลตอบแทนทางการเงินและผลตอบแทนทางการเงิน โดยจะช่วยให้ผู้บริหารเห็นภาพรวมของการดำเนินงานและการกำหนดเป้าหมายที่เกี่ยวข้องอย่างสมดุลและครอบคลุม

2. การเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน (Performance Benchmarking) เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวิเคราะห์และปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กร โดยการนำเอาผลการดำเนินงานของตนเองมาเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของบริษัทอื่น ๆ ที่มีการดำเนินงานอย่างเก่งกว่า โดยใช้ตัวชี้วัดที่เหมาะสม ซึ่งการทำเช่นนี้ช่วยให้องค์กรได้รับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับประสิทธิภาพของตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง และจะช่วยในการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุงองค์กรให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างเป็นระบบ (Jarrar & Zairi, 2001; Yusuff, 2004; Maire et al., 2005) การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานถูกพัฒนาขึ้นใช้ครั้งแรกโดยบริษัทซีร็อกซ์ เพื่อเป็นกระบวนการประเมินบริษัทที่มีความเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการว่าใครเป็นผู้นำในธุรกิจนั้น ๆ แล้วทำความเข้าใจกับแนวทางการปฏิบัติที่ดี แล้วนำมาเป็นเป้าหมายการดำเนินงานขององค์กรต่อไป อย่างไรก็ตามเป็นที่ทราบกันดีว่า การเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ไม่ได้มีแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการที่ดีมาใช้ในการนำมาใช้ องค์กรจำเป็นจะต้องหาวิธีการที่ถูกต้องในการเปรียบเทียบวิเคราะห์ช่องว่างของผลการดำเนินงาน และเลือกนวัตกรรมการแก้ปัญหามาใช้

3. ระบบการประเมินผลการดำเนินงาน TOPP เป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการวิเคราะห์และปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กร โดยสร้างขึ้นโดย Sintef (1992) ในประเทศนอร์เวย์ จากความร่วมมือของสถาบันเทคโนโลยีแห่งนอร์เวย์ และสหพันธ์วิศวกรรมอุตสาหกรรมแห่งนอร์เวย์ รวมทั้งองค์กรทางธุรกิจอีก 56 แห่ง ระบบ TOPP ประกอบด้วยแบบสอบถามที่มุ่งเน้นไปที่สามมิติหลักของการประเมินผลการดำเนินงานคือ

1) ประสิทธิภาพ (Effectiveness): การประเมินว่าบริษัทมีการสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าอย่างไร

2) ประสิทธิภาพ (Efficiency): การประเมินว่าบริษัทมีการลงทุนและใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างเหมาะสมหรือไม่

3) ความสามารถในการเปลี่ยนแปลง (Ability to Change): การประเมินว่าบริษัทมีกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

แบบสอบถาม TOPP ช่วยให้บริษัทสามารถวิเคราะห์ขอบเขตของการผลิตของตนเองและชี้แนะส่วนงานที่อาจจะต้องปรับปรุงหรือพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่อไป ระบบนี้ช่วยให้องค์กรสามารถประมาณการและวางแผนสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ต่อเนื่อง และช่วยในการจัดการและปรับปรุงการดำเนินงานของบริษัทอย่างมี

ประสิทธิภาพ อีกทั้งระบบ TOPP ยังเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการนำมาใช้เปรียบเทียบสมรรถนะระหว่างองค์กรทางธุรกิจ

4. The Advanced Manufacturing Business Implementation Tool for Europe (AMBITE system) ระบบ AMBITE system เป็นเครื่องมือสมัยใหม่ที่สามารถนำไปใช้ในการประเมินผลกระทบของการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของบริษัทได้ ระบบดังกล่าวนี้เป็นการแปลงแผนกลยุทธ์ไปสู่กรอบของการประเมินผลการดำเนินงานซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกลยุทธ์ของบริษัท ในการนำเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล ในปัจจุบันนั้นจะเห็นว่าเป็นการบูรณาการระหว่างกระบวนการบริหารจัดการและการประเมินผลการดำเนินงานคู่กันไป จนอาจจะกล่าวได้ว่าไม่มีองค์กรใดที่เลือกเฉพาะวิธีการประเมินผลองค์กรแบบหนึ่งแล้วใช้เครื่องมือการบริหารจัดการแบบอื่น โดยแยกจากกันขอบข่ายแนวคิดของ AMBITE system นั้นประกอบด้วยสองส่วน (Sahoo, & Jena, 2012) ได้แก่

1) กระบวนการทางธุรกิจระดับมหภาค (Macro business processes) ของบริษัท 6 ประเด็น ได้แก่

- การตอบสนองต่อคำสั่งซื้อของลูกค้า (customer order fulfillment)
- จำนวนการผลิตของผู้ขาย (vender supply)
- การออกแบบ (design)
- การประสานงาน (co-ordination)
- การร่วมมือทางวิศวกรรม (co-engineering)
- การผลิต (manufacturing)

2) การวัดผลการดำเนินงานระดับมหภาค (Macro measures of performance) ประกอบด้วยกัน 5 ประเด็น ได้แก่

- เวลา (time)
- ค่าใช้จ่าย (cost)
- คุณภาพ (quality)
- ความยืดหยุ่น (flexibility)
- สิ่งแวดล้อม (environment)

เมื่อนำมิติทั้งด้านกระบวนการทางธุรกิจและการประเมินผลการดำเนินงานมาจัดทำแผนผัง (mapping) จะทำให้ได้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์จำนวน 25 ตัวบ่งชี้สำหรับแต่ละธุรกิจ ตัวบ่งชี้ทางธุรกิจแต่ละรายการมีความแตกต่างกันไปตามการพิจารณาของแต่ละบริษัท AMBITE

system เป็นระบบที่เน้นกระบวนการและมีกรอบการดำเนินการที่มีความเป็นทั่วไป ทำให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับองค์กรทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก

5. EFQM model เป็นกรอบแนวคิดที่มุ่งเน้นการประเมินและการปรับปรุงเพื่อให้องค์กรบรรลุความสำเร็จอย่างยั่งยืน โดยได้รับการนำเสนอครั้งแรกในปี ค.ศ. 1992 โดย European Foundation for Quality Management (EFQM) เป็นกรอบที่ไม่มีลักษณะของการบังคับควบคุม แต่เน้นการพัฒนาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

EFQM model ประกอบด้วยเกณฑ์ 9 ประการที่แบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยเอื้ออำนวย (Enablers): เป็นปัจจัยที่ช่วยให้ตอบคำถามว่า "องค์กรทำอะไรบ้าง" โดยมีดังนี้ภาวะผู้นำ (Leadership)

- นโยบายและกลยุทธ์ (Policy and Strategy)
- บุคลากร (People)
- คู่ค้า (Partnerships and Resources)
- กระบวนการดำเนินงาน (Processes)

ส่วนที่ 2 ผลของการดำเนินงาน (Results): เป็นปัจจัยที่ช่วยให้ตอบคำถามว่า "องค์กรบรรลุผลสำเร็จอะไรบ้าง" โดยมีดังนี้

- ผลงานด้านลูกค้า (Customer Results)
- ผลงานด้านบุคลากร (People Results)
- ผลงานด้านสังคม (Society Results)
- ผลงานหลักขององค์กร (Key Performance Results)

EFQM model เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการบริหารจัดการและการวัดผลการดำเนินงาน โดยช่วยให้องค์กรได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการเปรียบเทียบสมรรถนะ และการเปรียบเทียบกระบวนการและผลงานกับองค์กรอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังสามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุก ๆ องค์กรในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในอนาคต

สำหรับกรอบวิธีประเมินผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืน (ESG) ของธุรกิจนั้น สามารถทำการวิเคราะห์ผลงานด้านความยั่งยืนของบริษัทที่ครอบคลุม 5 มิติ ได้แก่ (พงศศิริ วรพงศ์, 2566)

“ในมิติที่ 1 การประเมินคะแนนหรือเกรดด้านความยั่งยืน (ESG Scores and Ratings) เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวัดและประเมินผลการดำเนินงานของบริษัทในด้านสิ่งแวดล้อม (Environment), สังคม (Social), และธรรมาภิบาล (Governance) โดยให้คะแนนหรือเกรดในแต่ละด้านเพื่อช่วยให้นักลงทุนหรือผู้ที่สนใจสามารถทราบถึงการดำเนินงานที่มีความยั่งยืนของบริษัทใน

ด้านต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น การให้เกรด AAA, AA, A, BBB, BB, B, และ CCC โดย MSCI ESG Ratings หรือการให้คะแนนตามเกณฑ์ของ S&P Global ESG Scores โดยมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน เป็นตัวชี้วัดที่ช่วยให้นักลงทุนหรือผู้ที่สนใจสามารถเปรียบเทียบและตัดสินใจในการลงทุนได้อย่างมั่นใจการประเมินคะแนน ESG ทั้งหมดนี้จะดำเนินการโดยใช้ข้อมูลจากตัวชี้วัดหลายร้อยตัว เช่น ข้อมูลผลการดำเนินงานในด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การลดก๊าซเรือนกระจก, การบริหารจัดการขยะและของเสีย, การจัดการน้ำ, การจัดซื้อวัตถุดิบที่ได้รับการรับรองมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล, และการลดการใช้พลาสติกในบรรจุภัณฑ์ ในด้านสังคม เช่น การคุ้มครองสิทธิแรงงานและสิทธิมนุษยชน, ความปลอดภัยในการทำงาน, การดูแลชุมชนในพื้นที่ที่บริษัทดำเนินธุรกิจ, การสรรหาและพัฒนาบุคลากร, และการส่งเสริมความแตกต่างหลากหลายและการยอมรับของพนักงาน (Diversity & Inclusion) ในด้านธรรมาภิบาล เช่น การปฏิบัติของคณะกรรมการบริหารบริษัท, ความเป็นอิสระของกรรมการบริหาร, การโปร่งใสในการจ่ายภาษี, จริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ, และกลไกการทำงานด้านความยั่งยืนของบริษัทการให้คะแนนหรือเกรดด้านความยั่งยืนเกิดจากการคำนวณคะแนนดิบจากประเด็นย่อยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อมูลจากตัวชี้วัดหลายร้อยตัว ซึ่งจะสะท้อนการดำเนินงานของบริษัทในด้านต่าง ๆ ภายใต้กรอบการดำเนินงานด้านความยั่งยืน นักลงทุนหรือผู้สนใจควรทำการศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดของคะแนนด้านความยั่งยืนในแต่ละด้านย่อยเพื่อให้เข้าใจถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของบริษัท ซึ่งอาจมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการประเมิน นอกจากนี้ คะแนนด้านความยั่งยืนไม่เป็นเพียงอย่างเดียวที่แสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานของบริษัท ดังนั้น การตัดสินใจในการลงทุนควรพิจารณามิติอื่น ๆ ของการดำเนินงานอีกด้วย

ในมิติที่ 2 เกี่ยวกับ "Tone from the Top" หรือการตั้งแนวทางและวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความยั่งยืนที่มาจากผู้นำของบริษัท เป็นส่วนสำคัญที่นักลงทุนควรให้ความสนใจและประเมินอย่างละเอียด เพราะมีผลมากต่อการดำเนินงานและผลการลงทุนในระยะยาว นักลงทุนควรสำรวจและประเมินว่ากลยุทธ์และเป้าหมายด้านความยั่งยืนของบริษัทมีความชัดเจนหรือไม่ โดยการที่เป้าหมายดังกล่าวต้องเชื่อมโยงกับหลักการหรือพื้นฐานที่ชัดเจน และมีแผนการทำงานเพื่อให้บริษัทบรรลุเป้าหมายนั้นโดยชัดเจนและเป็นเชิงรุก นอกจากนี้ นักลงทุนควรสำรวจว่าบริษัทมีการบูรณาการเรื่องความยั่งยืนเข้าไปในกลยุทธ์ธุรกิจทั้งหมดหรือไม่ โดยตรวจสอบว่าการดำเนินงานทั้งหมดเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเป้าหมายความยั่งยืนหรือไม่ คำพูดและการสื่อสารจากผู้นำของบริษัทเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะมีผลในการสร้างความเชื่อมั่นและความเข้าใจในเรื่องความยั่งยืน การขาดความชัดเจนหรือการไม่เห็นแก่ตนเองของผู้นำอาจทำให้มีความสับสนในองค์กร และนักลงทุนควรติดตามการสื่อสารเรื่องความยั่งยืนของผู้บริหารระดับสูงของบริษัทอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะในการประชุมสามัญประจำปีผู้ถือหุ้น (AGM) และงานประชุมอื่น ๆ สุดท้ายการตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับ

ความยั่งยืนกับผู้บริหารระดับสูง เช่น วัตถุประสงค์ดำเนินงานทางความยั่งยืนได้ในระดับใด, หรือว่าผู้นำบริษัทที่มีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับเรื่องความยั่งยืนมากน้อยเพียงใด จะช่วยให้พนักงานสามารถประเมินการดำเนินงานและการบริหารจัดการของบริษัทได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและมีความเชื่อมั่นในการลงทุนของตนเองได้มากขึ้น

ในมิติที่ 3 คือ การตระหนักรู้และกลไกการขับเคลื่อนงานด้านความยั่งยืนภายในบริษัทเป็นส่วนสำคัญในการสร้างพื้นฐานและปฏิบัติการทำงานที่ยั่งยืนตามเป้าหมายขององค์กร การตรวจสอบเบื้องต้นควรเริ่มต้นด้วยการสำรวจว่าบริษัทมีทีมงานด้านความยั่งยืนที่แข็งแกร่งเพียงใด โดยการมีทีมงานที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านความยั่งยืน เป็นการสำคัญเพื่อให้มั่นใจว่ามีความพร้อมที่เพียงพอและมีความสามารถในการสนับสนุนและดำเนินงานด้านความยั่งยืนของบริษัทอย่างมีประสิทธิภาพ การตั้งคนที่มีความรับผิดชอบเป็น Chief Sustainability Officer (CSO) หรือบุคคลที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านความยั่งยืนเป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนงานด้านนี้เป็นอีกหนึ่งขั้นตอนที่สำคัญ โดยตัวบุคคลนี้จะต้องมีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมเพื่อเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการนำทีมและการวางแผนกลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมายความยั่งยืนของบริษัท การทำงานด้านความยั่งยืนภายในบริษัทต้องการความร่วมมือและการผลักดันจากทุกฝ่ายในองค์กร การมีกลไกการทำงานที่เป็นรูปธรรมและที่มีผู้บริหารระดับสูงจากทุกฝ่ายเข้าร่วมกันในการตัดสินใจและการดำเนินงานเพื่อความยั่งยืนของบริษัทเป็นสิ่งสำคัญ ความตระหนักและการเข้าใจในเรื่องความยั่งยืนจะต้องมีทั้งในระดับผู้บริหารระดับสูงและในทุกฝ่ายงาน ที่สำคัญคือการสร้างกลไกการทำงานที่เป็นรูปธรรมที่สามารถประสานงานและสร้างความเข้าใจร่วมกันในการตัดสินใจและการดำเนินงานเพื่อความยั่งยืนขององค์กร สุดท้าย การตรวจสอบว่าผู้บริหารระดับสูงของฝ่ายต่าง ๆ มีความตระหนักรู้และเข้าใจในเรื่องความยั่งยืนมากน้อยเพียงใด และมีการดำเนินงานด้านความยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายงานของตนในระดับใด เป็นอีกขั้นตอนที่สำคัญในการพิจารณาความเข้าใจและการสนับสนุนในการปฏิบัติงานด้านความยั่งยืนในองค์กร

ในมิติที่ 4 เกี่ยวกับความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนของบริษัทนั้น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากการโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อถือจากนักลงทุน และช่วยลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการซ่อนเร้นหรือบิดเบือนข้อมูล นักลงทุนควรศึกษาข้อมูลด้านความยั่งยืนที่บริษัทเปิดเผยอย่างรอบคอบ ครบถ้วน และเชื่อถือได้ โดยมีหลักการเป็นไปตาม One Report หรือรายงานประจำปี/รายงานความยั่งยืนที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของบริษัท เป็นต้น นอกจากนี้ การตรวจสอบว่าข้อมูลด้านความยั่งยืนได้รับการสอบทานหรือ Audit จากผู้สอบทานที่เชื่อถือได้หรือไม่ เป็นสิ่งสำคัญอีกด้วย เนื่องจากการมีการสอบทานหรือ Audit จะช่วยยืนยันความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้านความยั่งยืนที่บริษัท

เปิดเผย นอกจากนี้ นักลงทุนยังควรสังเกตว่าการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทนั้นไม่เพียงแต่นำเสนอผลงานและความสำเร็จเท่านั้น แต่ยังต้องสื่อสารถึงประเด็นท้าทายและจุดที่ควรปรับปรุงด้วย หรือแสดงให้เห็นว่าบริษัทยอมรับความไม่สมบูรณ์และกำลังพัฒนาต่อไป ซึ่งเป็นที่พึงสนใจและน่าประเมินใจจากนักลงทุน ด้วยเหตุนี้ ความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสร้างความเชื่อถือและความเข้าใจระหว่างบริษัทกับนักลงทุน และช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในตลาดและกับสังคมอย่างรวดเร็วและมั่นคง

ในมิติที่ 5 เกี่ยวกับการหารือและร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการทำงานด้านความยั่งยืนของบริษัท การเข้าใจและการร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกบริษัทจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้บริษัทสามารถเข้าใจปัญหาและท้าทายในด้านความยั่งยืนอย่างลึกซึ้งขึ้น และพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ นักลงทุนควรประเมินว่าบริษัทมีการเปิดรับฟังข้อคิดเห็นและข้อห่วงกังวลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเพียงพอหรือไม่ โดยการให้ความสำคัญและการพิจารณาข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะสามารถช่วยให้บริษัทสามารถปรับเปลี่ยนและปรับปรุงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนได้อย่างเหมาะสม นักลงทุนยังควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นจากองค์กรภายนอก เช่น องค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจมีการสนับสนุนหรือข้อเสนอแนะต่อการทำงานด้านความยั่งยืนของบริษัทอย่างสำคัญ นอกจากนี้ การทำงานร่วมกับธุรกิจอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกันเพื่อแก้ไขปัญหาความยั่งยืนเป็นสิ่งสำคัญอีกด้วย เนื่องจากมีประโยชน์ทั้งต่อธุรกิจเองและต่อสังคมโดยรวม นักลงทุนควรตรวจสอบว่าบริษัทมีการดำเนินการร่วมกับธุรกิจอื่น ๆ ในอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมการแก้ไขปัญหาความยั่งยืนหรือไม่ และมีผลกระทบอย่างไรต่อการดำเนินงานด้านความยั่งยืนของบริษัท”

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การวิเคราะห์และประเมินผลงานด้านความยั่งยืนของธุรกิจต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการพิจารณา ต้องดูทั้งปัจจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ต้องประเมินความมุ่งมั่นและจริงใจของผู้บริหารระดับสูงของบริษัท ต้องพิจารณากลไกการขับเคลื่อนงานทั้งภายในและภายนอกของบริษัท และต้องดูทั้งผลงานในอดีต การทำงานในปัจจุบัน และแผนงานในอนาคต

2.1.6 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทางการเงิน

อัตราส่วนประสิทธิภาพทางการเงินขององค์กรคือชุดของเมตริกเชิงปริมาณที่ใช้ในการประเมินสถานะทางการเงินและประสิทธิภาพของบริษัท อัตราส่วนเหล่านี้ให้ข้อมูลเชิงลึกในแง่มุมต่างๆ ของสถานะทางการเงินของบริษัท ช่วยให้ให้นักลงทุน นักวิเคราะห์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถตัดสินใจได้อย่างง่ายดายมากขึ้น

อัตราส่วนประสิทธิภาพทางการเงินของบริษัทโดยทั่วไป ได้แก่

1. อัตราส่วนที่วัดสภาพคล่อง (Liquidity)

$$\text{Current Ratio} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

$$\text{Quick Ratio} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

อัตราส่วนสภาพคล่องเป็นตัวชี้วัดทางการเงินที่ใช้ในการประเมินความสามารถของบริษัท ในการปฏิบัติตามภาระผูกพันทางการเงินระยะสั้นและจัดการกับความต้องการทางการเงิน ในทันที วัดสภาพคล่องของบริษัทหรือความสามารถในการแปลงสินทรัพย์เป็นเงินสดอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ครอบคลุมหนี้สินหมุนเวียน กล่าวอีกนัยหนึ่ง อัตราส่วนสภาพคล่องบ่งชี้ถึงความสามารถของบริษัทในการชำระหนี้ระยะสั้นและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โดยมี 2 ส่วนได้แก่ Current Ratio Current Ratio คือตัวชี้วัดทางการเงินที่ใช้ในการประเมินความสามารถของบริษัทในการชำระหนี้สินระยะสั้นและการจัดการกับความต้องการทางการเงินทันที ค่า Current Ratio สูงแสดงถึงความสามารถในการตั้งครอบคลุมหนี้สินระยะสั้นให้เพียงพอ กล่าวคือ สินทรัพย์หมุนเวียนสามารถเติมเต็มหนี้สินหมุนเวียนได้พอดี (อยู่ในอัตราส่วน 1 : 1) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ Current Ratio มีค่าสูงกว่า 1 เพิ่มขึ้น หมายความว่า บริษัทมีความสามารถในการปฏิบัติตามหนี้สินระยะสั้นอย่างมั่นคงมากขึ้น การใช้ Quick Ratio ในการประเมินความคล่องในการชำระหนี้ของบริษัทมีเหตุผลเพื่อทราบว่าจากสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งหมด หากไม่นำสินค้าคงเหลือเข้าคำนวณ เราจะทราบได้ว่าสภาพคล่องที่เหลืออยู่ของบริษัทมีกี่เท่า ซึ่งนอกจากนี้เจ้าหนี้ระยะสั้นจะได้รับการคุ้มครองในระดับใด

2. อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ (Asset Management Efficiency)

$$\text{Fixed Asset Turnover} = \frac{\text{ขาย}}{\text{สินทรัพย์ถาวร}}$$

$$\text{Total Asset Turnover} = \frac{\text{ขาย}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

สำหรับวัดประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ในการสร้างรายได้ของบริษัท โดย Total Asset Turnover ใช้วัดว่าสินทรัพย์รวมทั้งหมดของกิจการสามารถนำมาใช้สร้างออกมาขายได้เท่าไร ซึ่งถ้าค่านี้สูง ๆ แสดงถึงว่ามีประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ ส่วน Fixed Asset Turnover ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อตรวจสอบว่าประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ถาวรในการสร้างรายได้เป็นอย่างไร โดยเหมือนกับ Total Asset Turnover แต่แยกดูเฉพาะสินทรัพย์ถาวรที่เป็นเช่นนี้ เพราะในกิจการบางประเภท เช่น กิจการที่ผลิตสินค้า ต้องลงทุนในอาคาร โรงงาน เครื่องจักรเป็นจำนวนมาก

มาก บรรดาสินทรัพย์ถาวรเหล่านี้ใช้เป็นหลักในการสร้างหรือผลิตสินค้าและบริการ จึงอยากทราบว่าประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์หลักเหล่านี้ในการสร้างรายได้เป็นอย่างไร

3. อัตราส่วนวัดภาระหนี้สิน (Leverage) และความสามารถในการชำระค่าใช้จ่ายทางการเงิน (Coverage)

$$\begin{aligned} \text{Debt Ratio} &= \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \\ \text{Debt to Equity Ratio} &= \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \\ \text{Times Interest Earned} &= \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}} \end{aligned}$$

ในอัตราส่วน 2 อย่างแรกเป็นการวัดดูว่าบริษัทมีภาระหนี้สินสูงเพียงใด ถ้า Debt Ratio มีระดับสูงหมายถึงการลงทุนในสินทรัพย์ของบริษัทส่วนใหญ่มาจากการกู้ การกู้สะท้อนถึงภาระผูกพันที่จะต้องจ่ายให้แก่เจ้าหนี้ในอนาคตและจะมีมากขึ้น สำหรับ Debt-to-Equity Ratio ก็มีความหมายไปในทางเดียวกับ Debt Ratio เพราะถ้าบริษัทกู้มาก แสดงว่าใช้เงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้นน้อย อัตราส่วนนั้นก็สูงและสะท้อนถึงภาระหนี้สินส่วนที่สูงเช่นกัน

ส่วนใน Ratio ที่เหลือคือ Times Interest Earned เป็นการวัดดูว่าบริษัทมีความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายทางการเงินเช่นดอกเบี้ยซึ่งเป็นภาระผูกพันที่ต้องจ่ายเช่นกันนอกเหนือจากเงินต้น ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าเกิน 1 แสดงว่ากิจการมีกำไรจากการดำเนินงานมากพอที่จะจ่ายดอกเบี้ยได้มากซึ่งจะเป็นเครื่องได้ในการคัดเลือกบริษัทที่ควบคุมหนี้สินส่วนต่างๆ ดูอย่างถึถ้วน ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าต่ำกว่า 1 แสดงว่ากิจการมีข้อจำกัดในการจ่ายค่าใช้จ่ายทางการเงิน

4. อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability)

$$\begin{aligned} \text{Gross Profit Margin} &= \frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ขาย}} \times 100 \\ \text{Operating Profit Margin} &= \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ขาย}} \times 100 \\ \text{Net Profit Margin} &= \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ขาย}} \times 100 \\ \text{Return on Assets (ROA)} &= \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100 \\ \text{Return on Equity (ROE)} &= \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \times 100 \end{aligned}$$

อัตราส่วนทางการเงินในกลุ่มนี้เป็นการวัดความสามารถในการทำกำไร ซึ่งถ้ามีข้อมูลหลาย ๆ ปีเปรียบเทียบกัน จะทำให้เห็นว่าบริษัทปรับปรุงได้ดี มีความสามารถในการทำกำไรดีขึ้นหรือแย่ลง เช่น ตัวเลขยอดขายเพิ่มขึ้นมาก แต่ทำไม Gross Profit Margin ไม่เพิ่มขึ้นด้วย บริษัทจะต้องเข้าไปหาสาเหตุว่า การบริหารต้นทุนผลผลิตทุนขายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ เพราะถ้ายอดขายเพิ่มขึ้น แต่ต้นทุนขายเพิ่มขึ้นในอัตราที่เร็วกว่า อาจเป็นไปได้ว่าไม่มีการควบคุมต้นทุนได้ดีพอ ซึ่งอาจเป็นเพราะซื้อวัตถุดิบหรือสินค้ามาแพง หรือเกิดค่าใช้จ่ายรั่วไหลในขั้นตอนการผลิต เป็นต้น

สำหรับ Operating Profit Margin และ Net Profit Margin ก็เช่นกันเป็นการตรวจสอบความสามารถในการทำกำไรในจุดอื่นๆ และกระบวนการผลิต เช่น ค่าใช้จ่ายสำหรับการตลาด การขายและบริหาร ถ้าไม่มีการควบคุมให้ดีก็จะมีผลต่อกำไรจากการดำเนินงานและกำไรสุทธิ เป็นต้น

ส่วน ROA เป็นการวัดว่าสินทรัพย์รวมของบริษัทก่อให้เกิดกำไรได้มากน้อยแค่ไหน บางครั้ง แม้ว่า Total Asset Turnover จะสูงคือใช้สินทรัพย์ก่อให้เกิดยอดขายได้ดีแต่ถ้าไม่ควบคุมค่าใช้จ่ายให้ดีแล้ว กำไรที่ได้จากการใช้สินทรัพย์ก็จะน้อยไปด้วย Ratio สุดท้ายคือ ROE เป็นการวัดว่าเงินลงทุนที่ผู้ถือหุ้นลงไปเอาไปสร้างกำไรมากเท่าใด ถ้า ROE สูงก็สะท้อนให้เห็นว่าบริษัทได้ใช้เงินทุนของผู้ถือหุ้นอย่างคุ้มค่า โดยปกติ ROE จะสูงหรือต่ำจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

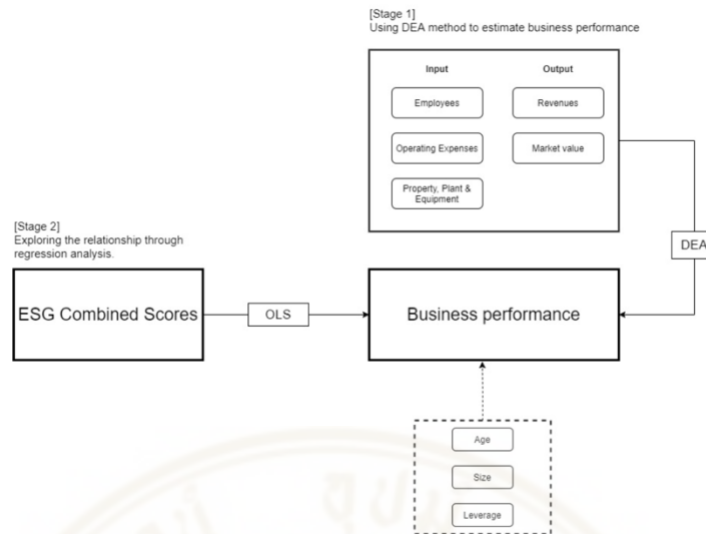
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล (ESG Performance) ต่อผลการผลการดำเนินงานบริษัท จำนวน 6 งานวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

Aydogmus, Gu ĩlay & Ergun (2022) “ได้ศึกษาผลกระทบของผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล ต่อมูลค่าบริษัทและความสามารถในการทำกำไร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของประสิทธิภาพด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลต่อมูลค่าบริษัทและความสามารถในการทำกำไร โดยใช้ข้อมูลจากบริษัท 1,720 แห่งระหว่างปี 2556 ถึง 2564 การศึกษาใช้โมเดล panel data fixed effects โดยผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าคะแนนรวมของความยั่งยืน (ESG_CS) และคะแนนสังคม (SOC) และการกำกับดูแล (GOV) มีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีนัยสำคัญอย่างมากกับมูลค่าบริษัท อย่างไรก็ตาม คะแนนสิ่งแวดล้อม (ENV) ไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าบริษัท อาจเป็นเพราะใช้เวลานานกว่าและต้นทุนการลงทุนที่

สูงขึ้นสำหรับการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมเมื่อเทียบกับการดำเนินการด้านสังคมและธรรมาภิบาล ในแง่ของความสามารถในการทำกำไร คะแนนรวมของความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (ENV) สังคม (SOC) และธรรมาภิบาล (GOV) ล้วนมีความสัมพันธ์เชิงบวกที่มีนัยสำคัญอย่างมาก การค้นพบนี้ สนับสนุนทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเสนอว่าบริษัทที่ดำเนินการได้ดีในเวทีด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล อาจได้รับรางวัลจากตลาด ระยะเวลาการวิจัยครอบคลุมความผันผวนของตลาดที่เกิดจากการระบาดใหญ่ของโควิด-19 และความวุ่นวายทางการเมือง การลงทุนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล ดูเหมือนจะให้การป้องกันด้านลบในช่วงวิกฤตดังกล่าว โดยดึงดูดนักลงทุนไปยังบริษัทที่มีคะแนนความยั่งยืนสูง ผู้จัดการธุรกิจสามารถใช้สิ่งที่ค้นพบเหล่านี้เพื่อพิสูจน์การจัดสรรทรัพยากรเพิ่มเติมให้กับงานด้านความยั่งยืน และผู้กำหนดนโยบายสามารถพัฒนามาตรการนโยบายเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนความยั่งยืนโดยทางผู้วิจัยได้แนะนำการวิจัยในอนาคตสามารถเจาะลึกลงไปถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่อยู่เบื้องหลังความเชื่อมโยงระหว่างประสิทธิภาพความยั่งยืนและผลลัพธ์ทางการเงิน เช่น การวิเคราะห์ว่าการดำเนินการเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยมลพิษ นวัตกรรม การใช้ทรัพยากร สิทธิมนุษยชน แรงงาน ความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ ชุมชน ผู้ถือหุ้น การจัดการ และกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการเงิน”

Pham, Tran, Le, Vo, Pham & Nguyen (2022) “ได้ทำการศึกษาผลกระทบของคะแนนรวม ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล ต่อผลการดำเนินงานขององค์กรในอุตสาหกรรมขนส่งที่ระบุความสัมพันธ์ของคะแนนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล และประสิทธิภาพขององค์กร โดยการศึกษาเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทขนส่งในสหรัฐอเมริกาและจีน โดยใช้วิธี DEA และ OLS regression ในส่วนแรกที่ใช้วิธี DEA ปรากฏว่าบริษัทส่วนใหญ่ในการศึกษานี้ไม่มีประสิทธิภาพ โดย 43 จาก 56 บริษัทดำเนินงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ผู้จัดการควรเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและพิจารณาการเปรียบเทียบเป็นข้อมูลอ้างอิง

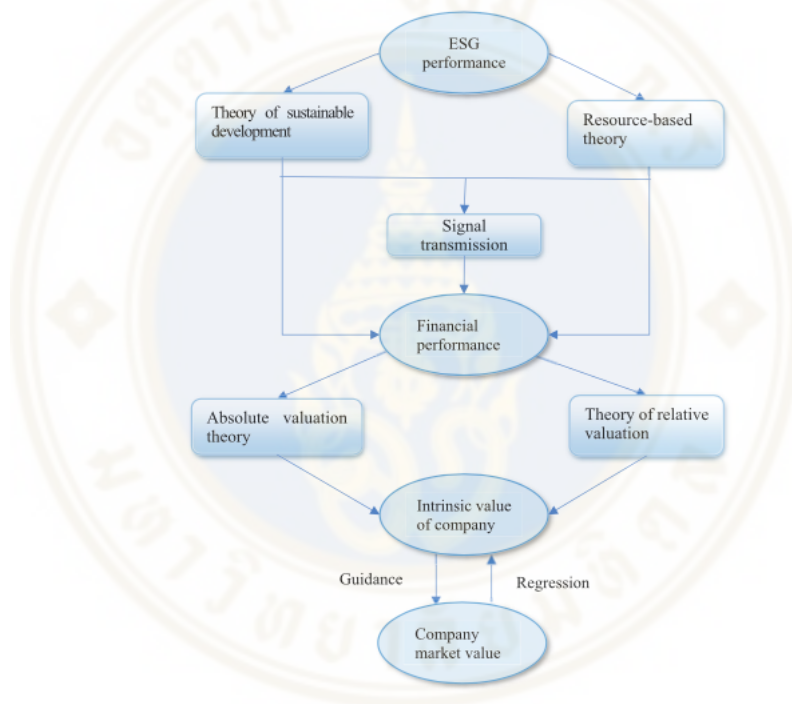
ภาพที่ 2.7: กรอบแนวคิดของงานวิจัย The Effects of ESG Combined Score on Business Performance of Enterprises in the Transportation Industry

ที่มา: (Pham, Tran, Le, Vo, Pham & Nguyen (2022))

ในส่วนที่สอง โมเดล OLS regression แสดงให้เห็นว่าคะแนนด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมมีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพทางธุรกิจ ผู้จัดการควรมองว่ากิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล เป็นการลงทุนมากกว่าต้นทุนเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมขนส่งที่อ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อม แม้ว่าอาจมีข้อเรียกร้องและข้อผูกมัดในเบื้องต้น แต่ผลประโยชน์ระยะยาวรวมถึงประสิทธิภาพทางธุรกิจที่ดีขึ้น ชื่อเสียงที่แข็งแกร่ง และความสามารถในการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นกับคู่แข่ง นอกจากนี้ บริษัทที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล อาจได้รับการลดหย่อนภาษีสำหรับนักลงทุน บริษัทที่มีกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลสมควรได้รับความสนใจมากกว่านี้เนื่องจากมีศักยภาพในการปรับปรุงประสิทธิภาพทางธุรกิจในขณะที่ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา ธุรกิจเหล่านี้มีความพร้อมที่ดีกว่าในการรับมือกับความท้าทายและรับผิดชอบต่อ

Liu & Luo (2022) “ได้ทำการศึกษาการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล และมูลค่าตลาดของบริษัท: การไต่ถ้อยผลกระทบจากการดำเนินงานทางการเงินซึ่งได้ทำการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืน (สิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล) ผลการดำเนินงานทางการเงิน และ

มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ A-share การศึกษาเชิงประจักษ์โดยใช้ข้อมูลแบบกลุ่ม โดยใช้โมเดล the mediation effect ซึ่งนำไปสู่ข้อสรุปได้ว่าการปรับปรุงประสิทธิภาพด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล เป็นประโยชน์ต่อความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท แต่จะไม่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการเติบโตของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ และการปรับปรุงประสิทธิภาพด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล เอื้อต่อการปรับปรุงมูลค่าตลาด และความสามารถในการดำเนินงานซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญระหว่างประสิทธิภาพด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล และมูลค่าตลาดและจะเกิดผลกระทบจากสำหรับบริษัทที่ไม่ได้เป็นผู้ควบคุมที่ได้รับทุนจากรัฐ แต่ไม่มีผลกระทบสำหรับบริษัทที่เป็นผู้ควบคุมที่ได้รับทุนจากรัฐ

ภาพที่ 2.8: กรอบแนวความคิดของหัวข้องานวิจัย Sustainable development, ESG performance and company market value: Mediating effect of financial performance

ที่มา: (Lian Liu & Sumei Luo, 2022)

จากการค้นพบเหล่านี้ บทความนี้ให้ข้อมูลเชิงลึกบางประการ ได้แก่ ผู้กำหนดนโยบาย และหน่วยงานกำกับดูแลควรจัดลำดับความสำคัญของการให้คะแนนประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลและสนับสนุนให้บริษัทต่าง ๆ ในการจัดการด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง อีกทั้งองค์กรควรรักษาและพัฒนาประสิทธิภาพด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจาก

ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล สามารถส่งผลดีต่อการดำเนินงานและมูลค่าตลาด ต่อมาในส่วนของนักลงทุนในบรรษัทบริหารสินทรัพย์ ก็ควรสำรวจกลยุทธ์การลงทุนตามความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล และพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมแนวทางปฏิบัติในการลงทุนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลให้ดียิ่งขึ้น และสุดท้ายนักลงทุนรายย่อยสามารถรวมข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล และการจัดอันดับไว้ในกลยุทธ์การลงทุน เลือกบริษัทที่มีคุณภาพสูง และเพิ่มความสามารถในการป้องกันความเสี่ยงของสินทรัพย์และความมั่นคงของรายได้”

Nguyen, Hoang & Tran (2022) “ได้ทำการศึกษาผลกระทบด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทใน S&P 500 บริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน โดยได้สรุปว่า ผลกระทบของความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลต่อประสิทธิภาพทางการเงินของบริษัทขึ้นอยู่กับบริบทและได้รับอิทธิพลจากภายนอกที่อาจเกิดขึ้น การศึกษานี้ใช้วิธี instrumental variable approach โดยใช้ตัวอย่างบริษัทที่ได้รับการจัดอันดับความยั่งยืน 57 แห่งในดัชนี S&P 500 ระหว่างปี 2018 ถึง 2020 และใช้มุมมองทางการเมืองของสถานะของบริษัทเป็นตัวแปรเครื่องมือ การค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่าบริษัทที่มีแนวทางปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล ที่ดีกว่าจะปรับปรุงประสิทธิภาพทางการเงินของตนโดยวัดจากเมตริกต่าง ๆ เช่น ROA, ROE และ TobinQ อีกทั้งการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล มีผลกระทบอย่างมากต่อ TobinQ (มูลค่าตลาด) มากกว่า ROA และ ROE โดยผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder theory) ซึ่งบ่งชี้ว่าการปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล สามารถตอบสนองผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ไม่ใช่ผู้ถือหุ้น กระตุ้นการตอบสนองเชิงบวกจากตลาด และนำมูลค่าตลาดที่สูงขึ้นมาสู่องค์กร อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าอาจต้องใช้เวลาสำหรับการวัดประสิทธิภาพทางการเงินตามบัญชีเพื่อสะท้อนผลกระทบของแนวทางปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล ดังนั้นการศึกษานี้ให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าสำหรับธุรกิจเพื่อปรับปรุงความสามารถในการแข่งขัน แม้ว่าค่าใช้จ่ายเริ่มต้นที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล จะสูง แต่ค่าใช้จ่ายเหล่านี้สามารถหักล้างได้ด้วยผลประโยชน์และผลลัพธ์ในระยะยาว นอกจากนี้เทรนด์ความต้องการที่เพิ่มขึ้นสำหรับการลงทุนที่รับผิดชอบต่อสังคม นักลงทุนในตลาดมักจะให้คะแนนบริษัทเหล่านี้ในเชิงบวกมากกว่า เมื่อพวกเขาแสดงให้เห็นถึงแนวทางปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลที่ดีขึ้น ดังนั้น บริษัทต่าง ๆ ควรพิจารณาลงทุนในโครงการริเริ่ม ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล และเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวอย่างโปร่งใสเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นของผู้มีส่วนได้

ส่วนเสียและปรับปรุงประสิทธิภาพทางการเงินของพวกเขาด้วยการนำแนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล มาใช้และเปิดเผยต่อสาธารณะ ซึ่งจะบริษัทต่าง ๆ สามารถเติบโตได้ดียิ่งขึ้น”

Shaikh (2021) “ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแล (ESG) และผลการปฏิบัติงานของบริษัท: หลักฐานระดับนานาชาติ โดยได้อธิบายถึงการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลเพื่อความยั่งยืน (SD) และประสิทธิภาพทางการเงินของบริษัท (FP) โดยใช้ ROA, ROE และ Tobin's Q ของ 510 บริษัทใน 17 ประเทศที่มีคะแนนความยั่งยืน ระหว่างปี 2010-2018 การค้นพบเชิงประจักษ์ชี้ให้เห็นว่าบริษัทที่มุ่งสู่การเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนในทันที มีแนวโน้มที่จะมีผลประกอบการที่ดีกว่าในระยะยาว ด้วยความสามารถในการทำกำไรและมูลค่าตลาดที่เพิ่มขึ้น เน้นความสำคัญของการรายงานตัวบ่งชี้ที่ไม่ใช่ทางการเงินโดยสมัครใจและมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เนื่องจากสิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัท ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเริ่มสนใจบริษัทที่มุ่งเน้นด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลมากขึ้นและประสิทธิภาพทางการเงิน การประเมินด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล จึงมีความสำคัญมากขึ้น

การศึกษาเปิดเผยการประมาณการที่ไม่น่าพึงพอใจของการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล ซึ่งบ่งชี้ว่าแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainability development) สามารถนำไปสู่การลด ROA และ ROE ซึ่งนำไปสู่การประเมินมูลค่าตลาดที่ลดลงสำหรับบางบริษัท อย่างไรก็ตามความเข้มข้นของการลงทุนไปกับสินทรัพย์ถาวรของบริษัท (Capex Intensity) และการวิจัยและพัฒนา (R&D) แสดงผลเชิงบวกต่อ Tobin's Q อีกทั้งขนาดบริษัทและLeverage ของบริษัทเกี่ยวข้องกับผลกระทบของ adverse effects ในขณะที่การเติบโตของยอดขายและสภาพคล่องสำหรับบริษัทที่ยั่งยืนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ROA และ Tobin's Q อย่างไรก็ตามมิติด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมดูเหมือนจะส่งผลเสียต่อประสิทธิภาพการบัญชีและประสิทธิภาพของบริษัทในตลาด ขณะที่มิติด้านธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานและมูลค่าตลาดของบริษัท

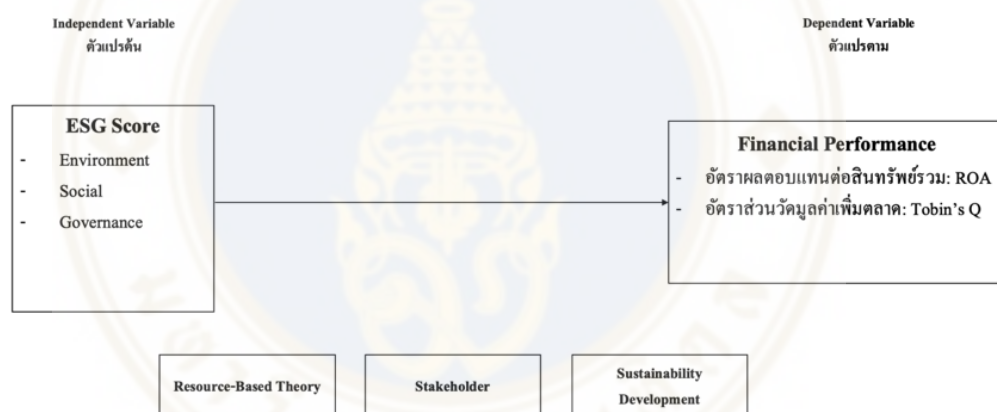
จากการค้นพบเชิงประจักษ์เหล่านี้ พบว่า การศึกษาได้ให้คำแนะนำเชิงปฏิบัติสำหรับบริษัทต่าง ๆ ในการปรับปรุงแนวปฏิบัติด้านความยั่งยืนและประสิทธิภาพทางการเงิน ตรวจสอบให้แน่ใจว่าปฏิบัติตามมาตรฐาน Global Reporting Initiative (GRI) ได้ดีขึ้น โดยแนะนำแนวปฏิบัติชั้นนำของอุตสาหกรรม ใช้มาตรฐานด้านความยั่งยืนอย่างรวดเร็วโดยการจัดตั้งคณะกรรมการย่อยที่ครอบคลุมด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม แรงงาน สิทธิมนุษยชน ความรับผิดชอบต่อสังคม และผลิตภัณฑ์ เสริมสร้างการรายงานด้านธรรมาภิบาล รวมถึงความหลากหลายของคณะกรรมการ

คำตอบแทนผู้บริหาร การประชุมคณะกรรมการ และความเป็นอิสระของคณะกรรมการ เนื่องจากพวกเขาสนใจผลดีต่อผลประโยชน์ของบริษัท โดยสรุปแล้วการศึกษานี้มีส่วนช่วยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเน้นถึงจุดแข็งในการบริหารความเสี่ยงและการกำหนดกลยุทธ์ อย่างไรก็ตาม จะจำกัดเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล และปัจจัยที่กำหนดเท่านั้น การวิจัยในอนาคตสามารถขยายขอบเขตของการศึกษาเพื่อตรวจสอบตัวบ่งชี้อื่น ๆ ของการดำเนินงานด้านความยั่งยืน และสำรวจการทำงานร่วมกันระหว่างแนวทางปฏิบัติด้านความยั่งยืนและผลการดำเนินงานทางการเงินเพิ่มเติม”

Khoury, Nasrallah & Alareeni (2021) “ได้ทำการศึกษาเรื่องความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงินของธนาคารในภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ: รูปแบบเว้า-นูน โดยตรวจสอบผลกระทบของแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) ต่อประสิทธิภาพทางการเงิน (FP) ของธนาคารจดทะเบียน 46 แห่งในประเทศตะวันออกกลาง แอฟริกาเหนือ และตุรกี ซึ่งพบว่า ช่วงระยะเวลา 13 ปี พวกเขาวัดประสิทธิภาพทางการเงินโดยใช้ประสิทธิภาพทางบัญชี เช่น ROA และ ROE รวมถึงมูลค่าของตลาด เช่น TQ และ TR การศึกษาพบหลักฐานของความสัมพันธ์ที่สับสนระหว่าง ESG และ FP ซึ่งบ่งชี้ว่าการลงทุน ESG สร้างมูลค่าในระดับที่ต่ำและทำลายมูลค่าหากยิ่งลงทุน การวิเคราะห์ยังเปิดเผยรูปแบบที่แตกต่างกันในเสาหลักด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล เมื่อแยกย่อยด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลมีข้อค้นพบหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) ส่วนของสังคม (Social) ยังมีประโยชน์ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบัญชีและตลาด 2) ส่วนธรรมาภิบาล (Governance) เพิ่ม ROE ลด ROA และไม่มีผลกระทบต่อตัวชี้วัดทางการเงินของตลาด 3) ส่วนสิ่งแวดล้อม (Environment) และประสิทธิภาพของตลาดมีความสัมพันธ์เป็นรูปตัวยู หมายถึงว่ากิจกรรมของ ENV จะให้ผลตอบแทนหลังจาก ENV ถึงระดับเกณฑ์ที่กำหนด อีกทั้งในงานวิจัยยังค้นพบสิ่งที่สำคัญของการศึกษา ได้แก่ ผลกระทบที่สำคัญของตัวแปรการพัฒนาทางการเงิน (BNKCREDIT) ต่อประสิทธิภาพการบัญชีและผลตอบแทนรวม ซึ่งก่อนหน้านี้นักมองข้ามในการวิจัย ESG-FP และผลกระทบด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล ต่อ FP จะแตกต่างกันไปตามเสาหลัก มาตรการ FP และระดับของการลงทุนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล ธนาคารควรระบุจุดเปลี่ยนของด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล เพื่อหาเหตุผลในการลงทุนและบรรลุผลตอบแทนที่มีประสิทธิภาพ ส่วนกิจกรรม SOC มีผลกระทบเชิงบวกต่อการบัญชีและประสิทธิภาพของตลาด ในขณะที่ผู้เข้าร่วมตลาดไม่ชื่นชมการลงทุนเพิ่มเติมใน GOV อย่างเต็มที่ กิจกรรม ENV มีความสัมพันธ์เป็นรูปตัวยูกับประสิทธิภาพของตลาด ซึ่งบ่งชี้ว่าความคิดริเริ่ม ENV

นั้นให้ผลตอบแทนหลังจากถึงเกณฑ์ที่กำหนด โดยสรุปการวิจัยนี้สามารถเป็นคำแนะนำที่เป็นประโยชน์สำหรับธนาคารที่พิจารณาการลงทุนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล โดยเน้นที่องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลแต่ละรายการ อย่างไรก็ตาม ขนาดตัวอย่างที่จำกัดของธนาคารและความเป็นไปได้ที่ตัวแปรอื่นๆ จะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของ ESG-FP ถือเป็นข้อจำกัดของการศึกษา การวิจัยในอนาคตอาจสำรวจว่า COVID-19 ส่งผลกระทบต่อภาคการธนาคารอย่างไร และจะดำเนินการอย่างไรเพื่อใช้ประโยชน์จากผลกระทบเพื่อปรับเปลี่ยนการเชื่อมโยง ESG-FP นอกจากนี้ ขอแนะนำให้พิจารณาความเชื่อมโยงที่ไม่สมมาตร (Asymmetric Information) ระหว่างด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล และความเสี่ยงทางการเงิน”

2.3 กรอบงานวิจัยและสมมุติฐานในการวิจัย

ภาพที่ 2.9: กรอบงานวิจัยที่จะทำการศึกษา

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ จะมีตัวแปรที่ทำการศึกษารวมประกอบด้วย ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยด้านการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน (ESG Score) และตัวแปรตาม คือ ผลการดำเนินงานของของบริษัทในประเทศไทยที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน ซึ่งสามารถอธิบายเป็นสมมุติฐาน ได้ดังนี้

H1: ปัจจัยด้านคะแนนของ Environment มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ของบริษัทในประเทศไทยที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน

H2: ปัจจัยด้านคะแนนของ Social มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ของบริษัทในประเทศไทยที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน

H3: ปัจจัยด้านคะแนนของ Governance มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ของบริษัทในประเทศไทยที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน

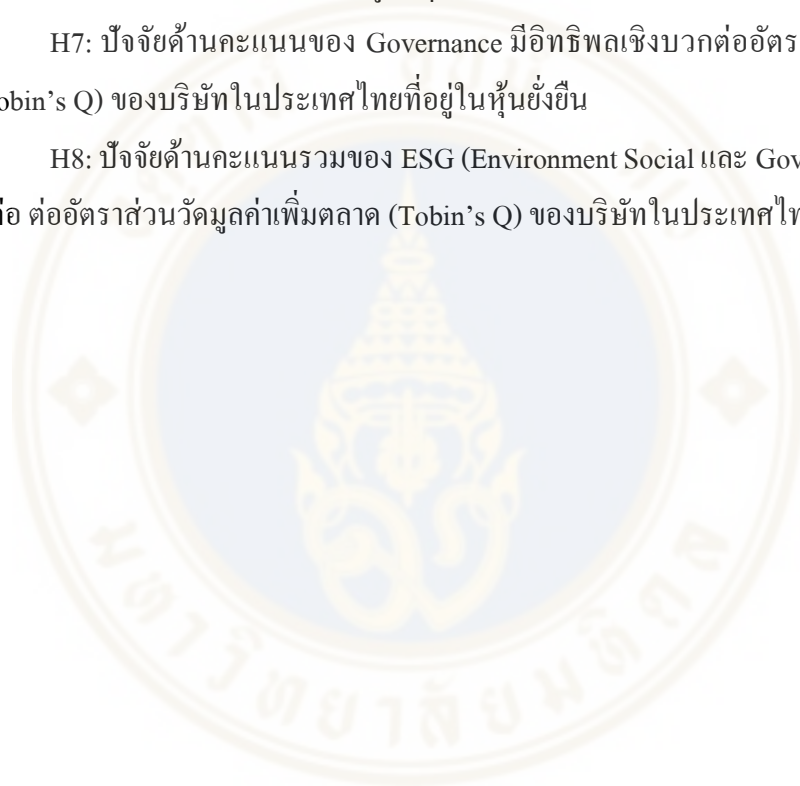
H4: ปัจจัยด้านคะแนนรวมของ ESG (Environment Social และ Governance) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ของบริษัทในประเทศไทยที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน

H5: ปัจจัยด้านคะแนนของ Environment มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราส่วนมูลค่าเพิ่มตลาด (Tobin's Q) ของบริษัทในประเทศไทยที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน

H6: ปัจจัยด้านคะแนนของ Social มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราส่วนมูลค่าเพิ่มตลาด (Tobin's Q) ของบริษัทในประเทศไทยที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน

H7: ปัจจัยด้านคะแนนของ Governance มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราส่วนมูลค่าเพิ่มตลาด (Tobin's Q) ของบริษัทในประเทศไทยที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน

H8: ปัจจัยด้านคะแนนรวมของ ESG (Environment Social และ Governance) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อ อัตราส่วนมูลค่าเพิ่มตลาด (Tobin's Q) ของบริษัทในประเทศไทยที่อยู่ใน หุ้นยั่งยืน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลกับผลการผลการดำเนินงานบริษัทของธนาคารที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยแบบสำรวจผ่านการเก็บข้อมูลจากการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) และนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติจากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ซึ่งมีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย จะเป็นกลุ่มบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน ซึ่งเป็นบริษัทในเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ระบุไว้ว่า บริษัทที่อยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืนต้องมีผลคะแนนจากการตอบแบบประเมินความยั่งยืนอย่างน้อย ร้อยละ 50 ในแต่ละมิติ และต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ผลการประเมินคุณภาพรายงานด้านธรรมาภิบาล (Corporate Governance Reporting หรือ CGR) ผลประกอบการด้านกำไรสุทธิและส่วนของผู้ถือหุ้น ผลการกำกับดูแลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของบริษัทจดทะเบียนและการไม่สร้างผลกระทบด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล การเป็นหลักทรัพย์ที่ไม่ถูกขึ้นเครื่องหมาย C เป็นต้น โดยมีคณะทำงานเพื่อการลงทุนอย่างยั่งยืนที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านธรรมาภิบาลและการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นผู้คัดกรองและคัดเลือกอย่างโปร่งใส ทั้งนี้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ประกาศรายชื่อหุ้นยั่งยืน หรือ Thailand Sustainability Investment (THSI) ประจำปี 2565 โดยมีบริษัทจดทะเบียนที่ได้รับการคัดเลือก 166 บริษัท เพิ่มขึ้นจาก 144 บริษัทในปีที่ผ่านมา

สะท้อนว่าบริษัทจดทะเบียนไทยมุ่งมั่นกับการพัฒนาองค์กรให้เติบโตอย่างมั่นคงต่อเนื่องพร้อมรับมือกับปัจจัยการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน โดยแบ่งเป็นอุตสาหกรรม ดังต่อไปนี้

ตาราง 3.1 จำนวนบริษัทในแต่ละอุตสาหกรรมในหุ้นยั่งยืน

กลุ่มอุตสาหกรรม (Industry Group)	จำนวน
Agro & Food Industry	18
Consumer Products	4
Financials	17
Industrial	16
Property & Construction	21
Resources	23
Services	25
Technology	9

3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

3.2.1 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำการวิเคราะห์ห้มา นั้น นักวิจัยส่วนใหญ่ได้นิยมใช้ Tobin's Q รวมถึง ROA หรือ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ในการทำการวิเคราะห์มูลค่าของบริษัท ดังนั้นทั้ง 2 ตัวแปรนี้จะถูกนำมาวิเคราะห์ในการหาระหว่าง ผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล (ESG Performance) ต่อผลการผลการดำเนินงานบริษัทของธนาคารที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน

Tobin's Q คืออัตราส่วนของมูลค่าตลาดของบริษัทต่อมูลค่าที่แท้จริง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือมูลค่าตลาดของ บริษัท หารด้วยต้นทุนทดแทนของสินทรัพย์ ช่วยในการตัดสินใจว่าบริษัทมีราคาสูงเกินไปหรือต่ำกว่าราคา นักวิเคราะห์มักจะใช้สูตรต่อไปนี้เพื่อคำนวณ Tobin's Q เนื่องจากการกำหนดต้นทุนทดแทนของสินทรัพย์รวมเป็นเรื่องยาก:

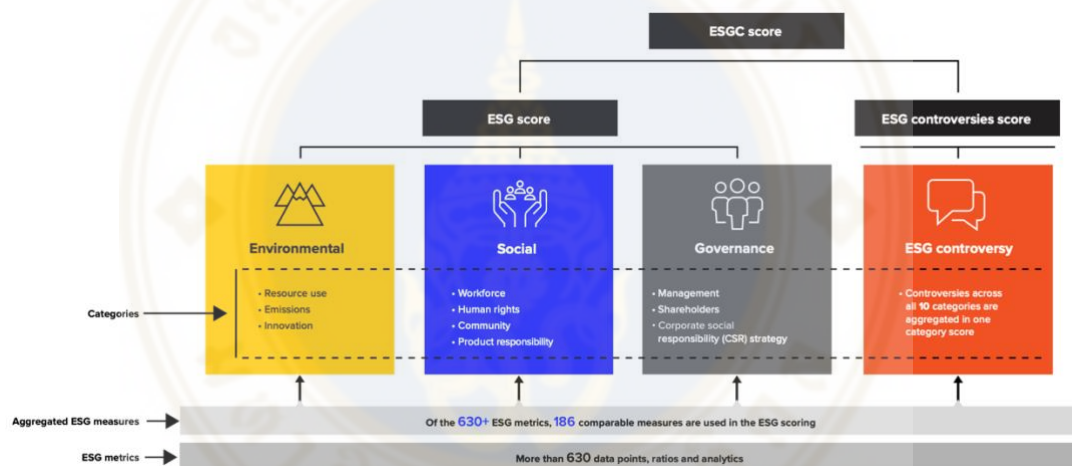
Tobin's Q = (มูลค่าตลาดของตราสารทุน + มูลค่าตลาดของหนี้สิน)/(มูลค่าตามบัญชีของตราสารทุน + มูลค่าตามบัญชีของหนี้สิน)

นักวิเคราะห์และผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดนิยมใช้ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) เป็นตัวชี้วัดความสามารถในการทำกำไร มันแสดงให้เห็นว่าบริษัทประสบความสำเร็จในการใช้ทรัพยากรเพื่อสร้างผลกำไรได้อย่างไร ROA ที่สูงขึ้นเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาและบ่งบอกถึงประสิทธิภาพของบริษัทในการจัดการงบดุล สูตรต่อไปนี้คำนวณ ROA

$$ROA = \text{รายได้สุทธิ} / \text{สินทรัพย์รวม}$$

3.2.2 ตัวแปรต้น (Independent Variable)

ผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล (ESG Performance) โดยใช้คะแนนจาก Refinitiv ซึ่งเป็น 1 ในบริษัทเก็บข้อมูลอันดับต้น ๆ ของโลก

รูป 3.1: วิธีการคำนวณคะแนน ESG

ที่มา: Refinitiv

หนังสือ Environmental, social and governance scores from Refinitiv (2022) ได้ให้รายละเอียดไว้ว่า Refinitiv นำเสนอหนึ่งในฐานข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลที่ครอบคลุมที่สุดในอุตสาหกรรมซึ่งครอบคลุมมากกว่าร้อยละ 85 ของมูลค่าตลาดทั่วโลกในตัวชี้วัดด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลที่แตกต่างกันมากกว่า 630 รายการโดยมีประวัติย้อนหลังไปถึงปี ค.ศ. 2002 ทั้งนี้ Refinitiv สามารถรวมปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลเข้ากับการวิเคราะห์พอร์ตโฟลิโอ การวิจัยตราสารทุนการคัดกรองหรือการวิเคราะห์เชิงปริมาณได้อย่างง่ายดาย เพื่อเสนอความเป็นไปได้ให้ผู้ร่วม

และวิเคราะห์ข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลโดยใช้แอปพลิเคชันที่ทันสมัยสำหรับการวิเคราะห์เชิงลึก

คะแนนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล จาก Refinitiv ได้รับการออกแบบมาเพื่อวัดประสิทธิภาพความมุ่งมั่นและประสิทธิผลด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลที่สัมพันธ์กันของบริษัทอย่างโปร่งใสและเป็นกลางตามข้อมูลที่บริษัทรายงาน โดยครอบคลุม 10 หัวข้อหลัก ได้แก่ การปล่อยมลพิษนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อมสิทธิมนุษยชนผู้ถือหุ้นและอื่น ๆ นอกจากนี้ยังได้รวบรวมคะแนนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลโดยรวม (ESGC) ที่สำคัญซึ่งส่งผลกระทบต่อธุรกิจที่ครอบคลุมการจัดอันดับในบริษัทภาครัฐและเอกชนกว่า 12,500 แห่งทั่วโลก

3.2.3 ตัวแปรควบคุม (Controlled Variable)

ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ตัวแปรควบคุมเป็นบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน (Thailand Sustainable Index) เพื่อให้ได้บริษัทที่มุ่งเน้นในการออกนโยบายที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล และมองว่าความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล เป็นสิ่งสำคัญกับบุคลากรในองค์กรรวมถึงผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ งบการเงินจากรายงานประจำปี ซึ่งนำเสนอในฐานข้อมูลของเว็บไซต์ Refinitiv โดยพิจารณาในประเด็นดังนี้

1. ปัจจัยด้านคะแนนความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
2. ปัจจัยด้านคะแนนสังคม
3. ปัจจัยด้านคะแนนธรรมาภิบาล
4. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ของธนาคารในประเทศไทยที่อยู่ใน

หุ้นยั่งยืน

5. ตราส่วนมูลค่าเพิ่มตลาด (Tobin's Q) ของธนาคารในประเทศไทยที่อยู่ในหุ้น

ยั่งยืน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งข้อมูลเป็น Cross-Sectional Data ของแต่ละบริษัทจากงบการเงินของแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และข้อมูลคะแนน ESG จากเว็บไซต์ Refinitiv

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากทุติยภูมิที่ได้บันทึกไว้นำมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for Social Science)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำมาใช้กับข้อมูลของของแต่ละบริษัท (i) จากงบการเงินปี ของแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และข้อมูลคะแนน ESG จากเว็บไซต์ Refinitiv มานำเสนอเป็นค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าสูงสุด (Max) และค่าต่ำสุด (Min)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) นำมาใช้กับข้อมูลของของแต่ละบริษัท (i) จากงบการเงินปี ของแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และข้อมูลคะแนน ESG ผ่าน Pearson Correlation เพื่อการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนกับตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน Tobin Q และใช้การวิเคราะห์ Post Hoc แบบ LSD เพื่อการวิเคราะห์ความแตกต่างของประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม (E) ด้านสังคม (S) และด้านบรรษัทภิบาล (G) โดยแบ่งกลุ่มประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมดังนี้

กลุ่มที่ 1 Agro & Food Industry

กลุ่มที่ 2 Consumer Products

กลุ่มที่ 3 Financials

กลุ่มที่ 4 Industrials

กลุ่มที่ 5 Property & Construction

กลุ่มที่ 6 Resources

กลุ่มที่ 7 Services

กลุ่มที่ 8 Technology

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลกับผลการดำเนินงานบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ (SPSS) ได้ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

4.1.1 รายชื่อบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน

ตารางที่ 4.1 สรุปข้อมูลรายชื่อบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน

ลำดับที่	ชื่อย่อ	Company	ชื่อบริษัท
1	AAV	ASIA AVIATION PCL	บริษัท เอเชีย เอวิเอชั่น จำกัด (มหาชน)
2	ACE	ABSOLUTE CLEAN ENERGY PCL	บริษัท แอ็บโซลูท คลีน เอ็น เนอร์จี จำกัด (มหาชน)
3	ADVANC	ADVANCED INFO SERVICE PCL	บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
4	AH	AAPICO HITECH PCL	บริษัท อาปีโก ไฮเทค จำกัด (มหาชน)
5	AMATA	AMATA CORPORATION PCL	บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
6	AMATAV	AMATA VN PCL	บริษัท อมตะ วีเอ็น จำกัด (มหาชน)
7	AOT	AIRPORTS OF THAILAND PCL	บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

ตารางที่ 4.1 สรุปข้อมูลรายชื่อบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	Company	ชื่อบริษัท
8	AP	AP (THAILAND) PCL	บริษัท เอพี (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)
9	ASIAN	ASIAN SEA CORPORATION PCL	บริษัท เอเชียเอ็นซี คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
10	AWC	ASSET WORLD CORP PCL	บริษัท แอสเสท เวิร์ด คอร์ป จำกัด (มหาชน)
11	BAFS	BANGKOK AVIATION FUEL SERVICES PCL	บริษัท บริการเชื้อเพลิงการบิน กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
12	BAM	BANGKOK COMMERCIAL ASSET MANAGEMENT PCL	บริษัท บริหารสินทรัพย์ กรุงเทพ พาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
13	BANPU	BANPU PCL	บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)
14	BAY	BANK OF AYUDHYA PCL	ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
15	BBL	BANGKOK BANK PCL	ธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
16	BCP	BANGCHAK CORPORATION PCL	บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
17	BCPG	BCPG PCL	บริษัท บีซีพีจี จำกัด (มหาชน)
18	BDMS	BANGKOK DUSIT MEDICAL SERVICES PCL	บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน)
19	BEM	BANGKOK EXPRESSWAY AND METRO PCL	บริษัท ทางด่วนและรถไฟฟ้า กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
20	BGC	BG CONTAINER GLASS PCL	บริษัท บีจี คอนเทนเนอร์ กลาส จำกัด (มหาชน)
21	BGRIM	B.GRIMM POWER PCL	บริษัท บี.กริม เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน)
22	BJC	BERLI JUCKER PCL	บริษัท เบอร์ลี่ ยุคเกอร์ จำกัด (มหาชน)

ตารางที่ 4.1 สรุปข้อมูลรายชื่อบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	Company	ชื่อบริษัท
23	BLA	BANGKOK LIFE ASSURANCE PCL	บริษัท กรุงเทพประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)
24	BPP	BANPU POWER PCL	บริษัท บ้านปู เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน)
25	BTS	BTS GROUP HOLDINGS PCL	บริษัท บีทีเอส กรุ๊ป โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
26	BWG	BETTER WORLD GREEN PCL	บริษัท เบตเตอร์ เวิลด์ กรีน จำกัด (มหาชน)
27	CBG	CARABAO GROUP PCL	บริษัท คาราบาวกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
28	CENTEL	CENTRAL PLAZA HOTEL PCL	บริษัท โรงแรมเซ็นทรัลพลาซา จำกัด (มหาชน)
29	CFRESH	SEAFRESH INDUSTRY PCL	บริษัท ซีเฟรชอินดัสตรี จำกัด (มหาชน)
30	CKP	CK POWER PCL	บริษัท ซีเค พาวเวอร์ จำกัด (มหาชน)
31	COM7	COM7 PCL	บริษัท คอมเซเว่น จำกัด (มหาชน)
32	CPALL	CP ALL PCL	บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)
33	CPF	CHAROEN POKPHAND FOODS PCL	บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)
34	CPN	CENTRAL PATTANA PCL	บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน)
35	CRC	CENTRAL RETAIL CORPORATION PCL	บริษัท เซ็นทรัล รีเทล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
36	DELTA	DELTA ELECTRONICS (THAILAND) PCL	บริษัท เดลต้า อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

ตารางที่ 4.1 สรุปข้อมูลรายชื่อบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	Company	ชื่อบริษัท
37	DRT	DIAMOND BUILDING PRODUCTS PCL	บริษัท ผลิตภัณฑ์ตราเพชร จำกัด (มหาชน)
38	EA	ENERGY ABSOLUTE PCL	บริษัท พลังงานบริสุทธิ์ จำกัด (มหาชน)
39	EASTW	EASTERN WATER RESOURCES DEVELOPMENT AND MANAGEMENT PCL	บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน)
40	EGCO	ELECTRICITY GENERATING PCL	บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)
41	EPG	EASTERN POLYMER GROUP PCL	บริษัท อีสเทิร์นโพลีเมอร์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
42	FPT	FRASERS PROPERTY (THAILAND) PCL	บริษัท เฟรเซอร์ส พร็อพเพอร์ตี้ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
43	GFPT	GFPT PCL	บริษัท จีเอฟพีที จำกัด (มหาชน)
44	GLOBAL	SIAM GLOBAL HOUSE PCL	บริษัท สยามโกลบอลเฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)
45	GPSC	GLOBAL POWER SYNERGY PCL	บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด (มหาชน)
46	GULF	GULF ENERGY DEVELOPMENT PCL	บริษัท กอล์ฟ เอ็นเนอร์จี ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
47	GUNKUL	GUNKUL ENGINEERING PCL	บริษัท กันกุลเอ็นจิเนียริง จำกัด (มหาชน)
48	HANA	HANA MICROELECTRONICS PCL	บริษัท ฮานา ไมโครอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน)
49	HMPRO	HOME PRODUCT CENTER PCL	บริษัท โฮม โปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)
50	HTC	HAAD THIP PCL	บริษัท หาดทิพย์ จำกัด (มหาชน)

ตารางที่ 4.1 สรุปข้อมูลรายชื่อบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	Company	ชื่อบริษัท
51	ILINK	INTERLINK COMMUNICATION PCL	บริษัท อินเทอร์เน็ตลิงค์ คอมมิวนิ เคชั่น จำกัด (มหาชน)
52	INTUCH	INTOUCH HOLDINGS PCL	บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
53	IRC	INOUE RUBBER (THAILAND) PCL	บริษัท อิโนเว รับเบอร์ (ประเทศ ไทย) จำกัด (มหาชน)
54	IRPC	IRPC PCL	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)
55	ITEL	INTERLINK TELECOM PCL	บริษัท อินเทอร์เน็ตลิงค์ เทเลคอม จำกัด (มหาชน)
56	IVL	INDORAMA VENTURES PCL	บริษัท อินโดรามา เวนเจอร์ส จำกัด (มหาชน)
57	KBANK	KASIKORNBANK PCL	ธนาคาร กสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
58	KEX	KERRY EXPRESS (THAILAND) PCL	บริษัท เคอรี่ เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
59	KKP	KIATNAKIN PHATRA BANK PCL	ธนาคารเกียรตินาคินภัทร จำกัด (มหาชน)
60	KTB	KRUNG THAI BANK PCL	ธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน)
61	KTC	KRUNGTHAI CARD PCL	บริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
62	LHFG	LH FINANCIAL GROUP PCL	บริษัท แอล เอช ไฟแนนซ์เซียล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
63	MAJOR	MAJOR CINEPLEX GROUP PCL	บริษัท เมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
64	MEGA	MEGA LIFESCIENCES PCL	บริษัท เมก้า ไลฟ์ไซแอนซ์ จำกัด (มหาชน)

ตารางที่ 4.1 สรุปข้อมูลรายชื่อบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	Company	ชื่อบริษัท
65	MINT	MINOR INTERNATIONAL PCL	บริษัท ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)
66	MSC	METRO SYSTEMS CORPORATION PCL	บริษัท เมโทรซิสเต็มส์คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
67	MTC	MUANGTHAI CAPITAL PCL	บริษัท เมืองไทย แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)
68	NRF	NR INSTANT PRODUCE	บริษัทเอ็นอาร์ อินสแตนท์โปรดิวซ์ จำกัด (มหาชน)
69	NVD	NIRVANA DAII PCL	บริษัท เนอวานาไดอิ จำกัด (มหาชน)
70	NYT	NAMYONG TERMINAL PCL	บริษัท นามยง เทอร์มินัล จำกัด (มหาชน)
71	OR	PTT OIL AND RETAIL BUSINESS PCL	บริษัท ปตท. น้ำมันและการค้าปลีก จำกัด (มหาชน)
72	ORI	ORIGIN PROPERTY PCL	บริษัท อริจิน พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)
73	OSP	OSOTSPA PCL	บริษัท โอสอสปา จำกัด (มหาชน)
74	PCSGH	P.C.S. MACHINE GROUP HOLDING PCL	บริษัท พี.ซี.เอส. แมชีน กรุ๊ป โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)
75	PLANB	PLAN B MEDIA PCL	บริษัท แพลนบีมีเดีย จำกัด (มหาชน)
76	PM	PREMIER MARKETING PCL	บริษัท พรีเมียร์ มาร์เก็ตติ้ง จำกัด (มหาชน)
77	PR9	PRARAM 9 HOSPITAL PCL	บริษัท โรงพยาบาลพระรามเก้า จำกัด (มหาชน)
78	PSH	PRUKSA HOLDING PCL	บริษัท พฤกษา โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)

ตารางที่ 4.1 สรุปข้อมูลรายชื่อบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	Company	ชื่อบริษัท
79	PTT	PTT PCL	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
80	PTTGC	PTT GLOBAL CHEMICAL PCL	บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน)
81	RATCH	RATCH GROUP PCL	บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
82	S	SINGHA ESTATE PCL	บริษัท สิงห์ เอสเตท จำกัด (มหาชน)
83	S&J	S & J INTERNATIONAL ENTERPRISES PCL	บ.เอส แอนด์ เจ อินเตอร์เนชั่นแนล เอนเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)
84	SABINA	SABINA PCL	บริษัท ซาบีน่า จำกัด (มหาชน)
85	SAK	SAKSIAM LEASING PCL	บริษัท สักดิ์สยามลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน)
86	SAT	SOMBOON ADVANCE TECHNOLOGY PCL	บริษัท สมบูรณ์ แอ็ดวานซ์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)
87	SAWAD	SRISAWAD CORPORATION PCL	บริษัท ศรีสวัสดิ์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
88	SC	SC ASSET CORPORATION PCL	บริษัท เอสซี แอสเสท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
89	SCCC	SIAM CITY CEMENT PCL	บริษัท ปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน)
90	SCG	SAHACOGEN (CHONBURI) PCL	บริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน)
91	SCGP	SCG PACKAGING PCL	บริษัท เอสซีจี แพคเกจจิ้ง จำกัด (มหาชน)
92	SIRI	SANSIRI PCL	บริษัท แสนสิริ จำกัด (มหาชน)
93	SJWD	SCGJWD LOGISTICS PCL	บริษัท เจดับเบิ้ลยูดี อินโฟโลจิสติกส์ จำกัด (มหาชน)

ตารางที่ 4.1 สรุปข้อมูลรายชื่อบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	Company	ชื่อบริษัท
94	SNC	SNC FORMER PCL	บริษัท เอส เอ็น ซี ฟอว์เมอร์ จำกัด (มหาชน)
95	SNP	S & P SYNDICATE PCL	บริษัท เอส แอนด์ พี ซินดิเคท จำกัด (มหาชน)
96	SPALI	SUPALAI PCL	บริษัท สุภาลัย จำกัด (มหาชน)
97	STA	SRI TRANG AGRO-INDUSTRY PCL	บริษัท ศรีตรังแอกโรอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)
98	STGT	SRI TRANG GLOVES (THAILAND) PCL	บริษัท ศรีตรังโกลฟส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
99	SYNEX	SYNNEX (THAILAND) PCL	บริษัท ซินเน็ค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
100	SYNTEC	SYNTEC CONSTRUCTION PCL	บริษัท ซินเท็ค คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)
101	TFG	THAIFOODS GROUP PCL	บริษัท ไทยฟู้ดส์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
102	TFMAMA	THAI PRESIDENT FOODS PCL	บริษัท ไทยเพรซิเดนท์ฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน)
103	THANI	RATCHTHANI LEASING PCL	บริษัท ราชธานีลีสซิ่ง จำกัด (มหาชน)
104	THCOM	THAICOM PCL	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
105	THIP	THANTAWAN INDUSTRY PCL	บริษัท ทานตะวัน อุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
106	THREL	THAIRE LIFE ASSURANCE PCL	บริษัท ไทยรีประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)
107	TIPCO	TIPCO FOODS PCL	บริษัท ทิปโก้ฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน)
108	TISCO	TISCO FINANCIAL GROUP PCL	บริษัท ทิสโก้ไฟแนนเชียลกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

ตารางที่ 4.1 สรุปข้อมูลรายชื่อบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	Company	ชื่อบริษัท
109	TMT	TMT STEEL PCL	บริษัท ทีเอ็มที สตีล จำกัด (มหาชน)
110	TOA	TOA PAINT (THAILAND) PCL	บริษัท ทีโอเอ เพ้นท์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
111	TOG	THAI OPTICAL GROUP PCL	บริษัท ไทยออปติคอลล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
112	TOP	THAI OIL PCL	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)
113	TPCS	TPCS PCL	บริษัท ทีพีซีเอส จำกัด (มหาชน)
114	TPIPP	TPI POLENE POWER PCL	บริษัท ทีพีไอ โพลีน เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน)
115	TSC	THAI STEEL CABLE PCL	บริษัท ไทยสตีลเคเบิล จำกัด (มหาชน)
116	TSTH	TATA STEEL (THAILAND) PCL	บริษัท ทาตา สตีล (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
117	TTA	THORESEN THAI AGENCIES PCL	บริษัท โทริเซนไทย เอเจนซีส์ จำกัด (มหาชน)
118	TTB	TMBTHANACHART BANK PCL	ธนาคาร ทหารไทยธนชาติ จำกัด (มหาชน)
119	TTCL	TTCL PCL	บริษัท ทีทีซีแอล จำกัด (มหาชน)
120	TTW	TTW PCL	บริษัท ทีทีดับบลิว จำกัด (มหาชน)
121	TVO	THAI VEGETABLE OIL PCL	บริษัท น้ำมันพืชไทย จำกัด (มหาชน)
122	TWPC	THAI WAH PCL	บริษัท ไทยวา จำกัด (มหาชน)
123	UAC	UAC GLOBAL PCL	บริษัท ยูเอซี โกลบอล จำกัด (มหาชน)
124	VGI	VGI PCL	บริษัท วีจีไอ จำกัด (มหาชน)

ตารางที่ 4.1 สรุปข้อมูลรายชื่อบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อย่อ	Company	ชื่อบริษัท
125	WHA	WHA CORPORATION PCL	บริษัท ดับบลิวเอชเอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
126	WHAUP	WHA UTILITIES AND POWER PCL	บริษัท ดับบลิวเอชเอ ยูทิลิตี้ส์ แอนด์ พาวเวอร์ จำกัด (มหาชน)
127	ZEN	ZEN CORPORATION GROUP PCL	บริษัท เซ็น คอร์ปอเรชั่น กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
128	ADB	APPLIED DB PCL	บริษัท แอ็พพลาย ดีบี จำกัด (มหาชน)
129	AKP	AKKHIE PRAKARN PCL	บริษัท อักคีปการ จำกัด (มหาชน)
130	LIT	LEASE IT PCL	บริษัท ลิซ อิท จำกัด (มหาชน)
131	OTO	ONE TO ONE CONTACTS PCL	บริษัท วันทูวัน คอนแทคส์ จำกัด (มหาชน)
132	PPS	PROJECT PLANNING SERVICE PCL	บริษัท โปรเจก แพลนนิ่ง เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
133	TVDH	TVD HOLDINGS PCL	บริษัท ทีวี ไคเร็ค จำกัด (มหาชน)

จากข้อมูลตารางที่ 4.1 สรุปข้อมูลรายชื่อบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน พบว่า รายชื่อบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งมี จำนวนทั้งสิ้น 133 บริษัท

4.1.2 กลุ่มอุตสาหกรรม

ตารางที่ 4.2 สรุปข้อมูลการแบ่งประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม

ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน	ร้อยละ
Agro & Food Industry	18	13.5
Consumer Products	4	3
Financials	17	12.8

ตารางที่ 4.2 สรุปข้อมูลการแบ่งประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม (ต่อ)

ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน	ร้อยละ
Industrials	16	12
Property & Construction	21	15.8
Resources	23	17.3
Services	25	18.8
Technology	9	6.8
รวมทั้งสิ้น	133	100.0

จากข้อมูลตารางที่ 4.2 สรุปข้อมูลการแบ่งประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมโดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่ม Services จำนวน 25 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 18.8 รองลงมาได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรม Resources จำนวน 23 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 17.3 กลุ่มอุตสาหกรรม Property & Construction ในจำนวน 21 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 15.8 กลุ่มอุตสาหกรรม Agro & Food Industry จำนวน 18 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 13.5 กลุ่มอุตสาหกรรม Financials จำนวน 17 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 12.8 กลุ่มอุตสาหกรรม Industrials จำนวน 16 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 12 กลุ่มอุตสาหกรรม Technology จำนวน 9 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 6.8 และกลุ่มอุตสาหกรรม Consumer Products จำนวน 4 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3 ตามลำดับ

4.1.3 ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืน

ตารางที่ 4.3 สรุปผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืน

ด้าน	คะแนนเฉลี่ย	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
สิ่งแวดล้อม (E)	48.70	97	0
สังคม (S)	63.29	96	24
ธรรมาภิบาล (G)	52.41	95	17
สิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG)	55.53	91	17

จากข้อมูลตารางที่ 4.3 สรุปข้อมูลการจัดแบ่งกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 55.53 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ด้าน

สังคม (S) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 63.29 รองลงมา ได้แก่ ด้านธรรมาภิบาล (G) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.241 และด้านสิ่งแวดล้อม (E) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 48.70 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ค่าสูงสุดของผลคะแนนจากการประเมินด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) โดยรวมมีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 91 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม (E) มีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 97 รองลงมา ได้แก่ ด้านสังคม (S) มีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 96 และด้านธรรมาภิบาล (G) มีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 95 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ค่าต่ำสุดของผลคะแนนจากการประเมินด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) โดยรวมมีค่าคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 17 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ด้านสังคม (S) มีค่าคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 24 รองลงมา ได้แก่ ด้านธรรมาภิบาล (G) มีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 17 และด้านสิ่งแวดล้อม (E) มีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 0 ตามลำดับ

4.1.4 การประเมินมูลค่าทางการบัญชีและโครงสร้างทางการเงิน

ตารางที่ 4.4 สรุปข้อมูลการประเมินมูลค่าทางการบัญชีและโครงสร้างทางการเงิน

ด้าน	มูลค่าเฉลี่ย	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)	6.56	22	-28
หนี้สินรวม (Total Liabilities)	188,729.17	3,914,610	124
สินทรัพย์รวม (Total Assets)	250,420.77	4,421,752	5577
มูลค่าตลาด (ราคาปัจจุบันของหุ้นมาคูณด้วยจำนวนหุ้นที่ชำระแล้ว)	100,379.80	1,071,428	464
ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน Tobin Q	1.72	12	1
กำไรสุทธิ	4,891.44	91,175	-11088

จากข้อมูลตารางที่ 4.4 สรุปข้อมูลการประเมินมูลค่าทางการบัญชีและโครงสร้างทางการเงิน พบว่า

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) มีมูลค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 6.56 โดยมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) สูงสุด เท่ากับ 22 และมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ต่ำสุด เท่ากับ -28

หนี้สินรวม (Total Liabilities) มีมูลค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 188729.17 โดยมีมูลค่าหนี้สินรวมสูงสุดอยู่ที่ 3914610 และมูลค่าหนี้สินรวมต่ำสุดอยู่ที่ 124

สินทรัพย์รวม (Total Assets) มีมูลค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 250420.77 โดยมีมูลค่าสินทรัพย์รวมสูงสุดอยู่ที่ 4421752 และมีมูลค่าสินทรัพย์รวมต่ำสุดอยู่ที่ 5577

มูลค่าตลาด (ราคาปัจจุบันของหุ้นมาคูณด้วยจำนวนหุ้นที่ชำระแล้ว) มีมูลค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 100379.80 โดยมีมูลค่าตลาดสูงสุดอยู่ที่ 1071428 และมีมูลค่าตลาดต่ำสุดอยู่ที่ 464

ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน Tobin Q มีมูลค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.72 โดยมีมูลค่าตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน Tobin Q สูงสุดอยู่ที่ 12 และมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน Tobin Q ต่ำสุดอยู่ที่ 1

กำไรสุทธิมีมูลค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4891.44 โดยมีมูลค่ากำไรสุทธิสูงสุดอยู่ที่ 91175 และมีมูลค่ากำไรสุทธิต่ำสุดอยู่ที่ -11088

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4.2.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) โดยใช้สถิติ Pearson Correlations

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

		อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)
ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนสิ่งแวดล้อม (E)	Pearson Correlation	-0.005
	Sig. (2-tailed)	0.959
	N	133
ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสังคม (S)	Pearson Correlation	-0.088
	Sig. (2-tailed)	0.312
	N	133
ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนธรรมาภิบาล (G)	Pearson Correlation	0.071
	Sig. (2-tailed)	0.418
	N	133
ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนโดยรวม (ESG)	Pearson Correlation	-0.039
	Sig. (2-tailed)	0.656
	N	133

จากข้อมูลตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) พบว่า ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนโดยรวม (Sig = 0.656) ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนสิ่งแวดล้อม (Sig = 0.959) ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสังคม (Sig = 0.312) และผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนธรรมาภิบาล (Sig = 0.418) กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) มีค่าสถิติความสัมพันธ์มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงแสดงให้เห็นว่า ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

4.2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนกับตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน Tobin Q โดยใช้สถิติ Pearson Correlations

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนกับตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน Tobin Q

		ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน Tobin Q
ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืน สิ่งแวดล้อม (E)	Pearson Correlation	0.032
	Sig. (2-tailed)	0.718
	N	133
ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืน ด้านสังคม (S)	Pearson Correlation	-0.035
	Sig. (2-tailed)	0.689
	N	133
ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืน ธรรมาภิบาล (G)	Pearson Correlation	-0.004
	Sig. (2-tailed)	0.964
	N	133
ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืน โดยรวม (ESG)	Pearson Correlation	-0.009
	Sig. (2-tailed)	0.915
	N	133

จากข้อมูลตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนกับตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน Tobin Q พบว่า ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืน

โดยรวม (Sig = 0.915) ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนสิ่งแวดล้อม (Sig = 0.718) ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสังคม (Sig = 0.689) และผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนธรรมาภิบาล (Sig = 0.964) กับตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน Tobin Q มีค่าสถิติความสัมพันธ์มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงแสดงให้เห็นว่า ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนไม่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน Tobin Q

4.2.3 การวิเคราะห์ความแตกต่างของประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG)

ตารางที่ 4.7 ตารางค่า Mean ของแต่ละอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	ค่า Mean ของการประเมินความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล
Consumer Products	62.75
Resources	61.3
Financials	57.06
Property & Construction	56.81
Agro & Food Industry	55
Services	54.64
Technology	52.33

จากข้อมูลตาราง 4.7 ผลของค่า Mean ของการประเมินความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลแสดงให้เห็นว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่ามากที่สุดคือกลุ่มของ Consumer Products และกลุ่มที่ต่ำที่สุด คือกลุ่มของ Technology

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG)

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2254.712	7	322.102	1.432	0.198
Within Groups	28120.385	125	224.963		
Total	30375.098	132			

จากข้อมูลตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) พบว่าประเภทของกลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันส่งผลต่อผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) ไม่แตกต่างกัน (Sig = 0.198) ทั้งนี้จากการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้การวิเคราะห์ Post Hoc แบบ LSD สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้โดยแบ่งกลุ่มประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมดังนี้

กลุ่มที่ 1 Agro & Food Industry

กลุ่มที่ 2 Consumer Products

กลุ่มที่ 3 Financials

กลุ่มที่ 4 Industrials

กลุ่มที่ 5 Property & Construction

กลุ่มที่ 6 Resources

กลุ่มที่ 7 Services

กลุ่มที่ 8 Technology

ตารางที่ 4.9 ผลการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้การวิเคราะห์ Post Hoc แบบ LSD ของประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG)

	กลุ่มที่ 1 Agro & Food Industry	กลุ่มที่ 2 Consumer Products	กลุ่มที่ 3 Financials	กลุ่มที่ 4 Industrials	กลุ่มที่ 5 Property & Construction	กลุ่มที่ 6 Resources	กลุ่มที่ 7 Services	กลุ่มที่ 8 Technology
กลุ่มที่ 1 Agro & Food Industry	-	0.017*	0.443	0.950	0.929	0.909	0.843	0.218
กลุ่มที่ 2 Consumer Products			0.048*	0.021*	0.014*	0.018*	0.019*	0.003*
กลุ่มที่ 3 Financials				0.517	0.380	0.495	0.525	0.068
กลุ่มที่ 4 Industrials					0.883	0.969	0.910	0.223
กลุ่มที่ 5 Property & Construction						0.833	0.761	0.234

ตารางที่ 4.9 ผลการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้การวิเคราะห์ Post Hoc แบบ LSD ของประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESG) (ต่อ)

	กลุ่มที่ 1 Agro & Food Industry	กลุ่มที่ 2 Consumer Products	กลุ่มที่ 3 Financials	กลุ่มที่ 4 Industrials	กลุ่มที่ 5 Property & Construction	กลุ่มที่ 6 Resources	กลุ่มที่ 7 Services	กลุ่มที่ 8 Technology
กลุ่มที่ 6 Resources							0.934	0.177
กลุ่มที่ 7 Services								0.148
กลุ่มที่ 8 Technology								-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

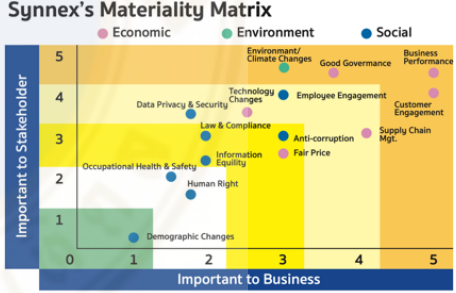
จากข้อมูลตารางที่ 4.9 ผลการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้การวิเคราะห์ Post Hoc แบบ LSD ของประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESG) พบว่า

กลุ่มที่ 1 Agro & Food Industry ค่าผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESG) แตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมที่ 2 Consumer Products

กลุ่มที่ 2 Consumer Products มีค่าผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESG) แตกต่างกับกลุ่มที่ 3 Financials กลุ่มที่ 4 Industrials กลุ่มที่ 5 Property & Construction กลุ่มที่ 6 Resources กลุ่มที่ 7 Services และกลุ่มที่ 8 Technology

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของทั้ง 2 อุตสาหกรรม โดยเลือกเป็น 2 บริษัทด้วยกัน ได้แก่ บริษัท ศรีตรังโกลฟส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) จากกลุ่มอุตสาหกรรม Consumer Products และบริษัท ชินเน็ค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) จากกลุ่มอุตสาหกรรม Technology โดยจะเปรียบเทียบในหลากหลายมุมมองด้วยกันดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง 2 บริษัทที่อยู่คนละอุตสาหกรรมที่มีความแตกต่างกันมากที่สุด

มุมมองที่วิเคราะห์	บริษัท ศรีตรังโกลฟส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	บริษัท ซินเน็ค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
รายงานผลประจำปี	 <p>จากภาพ จะเห็นได้ว่าปัจจุบัน บริษัท ศรีตรังโกลฟส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ได้ทำรายงานผลประจำปีแยกออกมาเกี่ยวกับความยั่งยืนโดยเฉพาะ ทำให้เห็นรายละเอียดที่ชัดเจนพร้อมแนวทางการทำงานของบริษัท</p>	 <p>ในส่วนของบริษัท ซินเน็ค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) จะเห็นได้ว่าบริษัทได้รวมรายงานความยั่งยืนไว้ในรายงาน 56-1 แทน ซึ่งในรายละเอียดจะมีเนื้อหาที่สั้นและกระชับมากกว่า</p>
การประเมินสาระสำคัญเกี่ยวกับความยั่งยืน	 <p>ในส่วนการประเมินสาระสำคัญ บริษัท ศรีตรังโกลฟส์ จะแบ่งกิจกรรมที่ทำด้วยมุมมองของบรรษัทภิบาล สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งตรงตามหลักของ ESG สากล โดยในตารางด้านซ้าย จะแบ่งเป็นแกนแนวตั้งที่ดูเรื่องความเข้มข้นของกิจกรรมที่ทำและแนวนอนที่หมายถึงความน่าจะเป็นในการทำ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากิจกรรมส่วนใหญ่จะตกไปที่ช่องบนสุดและขวาสุด โดยที่จะเน้นเป็น Governance (บรรษัทภิบาล) เป็น ตามมาด้วย Social (สังคม) และ Environment (สิ่งแวดล้อม)</p>	 <p>ในการประเมินสาระสำคัญของกิจกรรมที่ทำและมุมมองที่ใช้ เมื่อเทียบกับบริษัท ศรีตรังโกลฟส์ ที่ใช้หลักของ ESG สากล แต่ในส่วนของบริษัท ซินเน็คจะแบ่งเป็นมุมมองของ Economic (เศรษฐกิจ) Environment (สิ่งแวดล้อม) และ Social (สังคม) โดยที่แกนแนวตั้งจะเป็น ความสำคัญต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และแนวนอน คือ ความสำคัญต่อธุรกิจ ซึ่งผลการประเมินออกมาว่าเป็นมุมมองเศรษฐกิจที่มีความสำคัญมากที่สุด</p>

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง 2 บริษัทที่อยู่คนละอุตสาหกรรมที่มีความแตกต่างกันมากที่สุด (ต่อ)

มุมมองที่วิเคราะห์	บริษัท ศรีตรังโกลฟส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	บริษัท ชินเน็ค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
เนื้อหาของกิจกรรม	 <p>จากภาพ จะเห็นได้ว่าบริษัท ศรีตรังโกลฟส์ ได้แบ่งแต่ละกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในมุมมองสิ่งแวดล้อม สังคม และ ธรรมชาติ ออกมา และระบุผู้ที่เกี่ยวข้อง ความเสี่ยง รวมถึง GRI หรือ Global Reporting Initiative ซึ่งเป็นมาตรฐานการรายงาน ESG และยังมี ตัวชี้วัดความสำเร็จที่เป็นตัวเลขจับต้องได้</p>	 <p>สำหรับบริษัท ชินเน็คจะแบ่งเพียง 2 ข้อหลักเท่านั้น นั่นคือกิจกรรมที่ได้ทำเพื่อตอบโจทย์แต่ละมุมมองของ ESG ซึ่งมีการเพิ่มมุมมองเศรษฐกิจเข้ามาด้วย และใส่เป้าหมายออกมาเป็น 3 ส่วนได้ ได้แก่ เป้าหมายระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว</p>

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและบรรษัทกับผลการดำเนินงานบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน” ที่ผ่านมา สามารถสรุปผลและข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

5.1 สรุปผลงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและบรรษัทกับผลการดำเนินงานบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน” สามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการเก็บข้อมูลบริษัททั้งหมดที่อยู่ในหุ้นยั่งยืนหรือ THSI นั้นพบว่า มีทั้งหมดด้วยกัน 133 บริษัทหรือ 8 อุตสาหกรรมหลัก ที่มีข้อมูลการให้คะแนน ESG ของ Refinitiv ซึ่งอุตสาหกรรมที่มีเยอะสุดได้แก่ อุตสาหกรรม Services มีทั้งหมด 25 บริษัท และส่วนอุตสาหกรรมที่มีบริษัทน้อยที่สุดได้แก่ อุตสาหกรรม Consumer products

5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและบรรษัทกับผลการดำเนินงานบริษัท

ROA

พบว่าผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนโดยรวม (ESG) ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนสิ่งแวดล้อม(Environment) ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสังคม (Social) และผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนบรรษัทภิบาล(Governance) กับตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน ROA ไม่มีความสัมพันธ์กัน

Tobin's Q

พบว่าผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนโดยรวม (ESG) ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนสิ่งแวดล้อม(Environment) ผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสังคม (Social) และผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนบรรษัทภิบาล(Governance) กับตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน Tobin Q ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5.1.3 การวิเคราะห์ความแตกต่างของประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืน

ด้านผลคะแนนรวมสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่ 2 Consumer Products มีค่าผลคะแนนจากการประเมินความยั่งยืนด้านสังคม (S) แตกต่างกับกลุ่มอื่นมากที่สุด ซึ่งประกอบจากคะแนนเฉลี่ยของค่า mean แล้วจะเห็นได้ว่าคะแนนของกลุ่มอุตสาหกรรม Consumer Products มีค่ามากที่สุดด้วยเช่นกัน และในส่วนของกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่าน้อยที่สุดได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรม Technology ซึ่งจากตัวอย่างของบริษัทที่อยู่ใน 2 อุตสาหกรรมที่นำมาวิเคราะห์กันจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ถึงแม้จะเป็นบริษัทที่อยู่ใน THSI ด้วยกันก็ตาม ยกตัวอย่างเช่น การตั้งเป้าหมายและการมี indicator ที่คอยชี้วัดนั้น สำหรับบริษัทที่ได้คะแนนสูงจะมีการตั้งตัววัดที่ชัดเจนรวมถึงเป้าหมายที่จะไป แต่สำหรับบริษัทที่คะแนนกลับมีเพียงเป้าหมายที่ยังไม่ได้มีตัวเลขที่ชัดเจนมากนัก เป็นต้น ดังนั้นบริษัทในประเทศไทย ต้องพัฒนาและปรับปรุงเกี่ยวกับการนำเสนอความยั่งยืนเพื่อให้ตอบโจทย์ความต้องการในปัจจุบันและสามารถแข่งขันกับอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั่วโลกได้

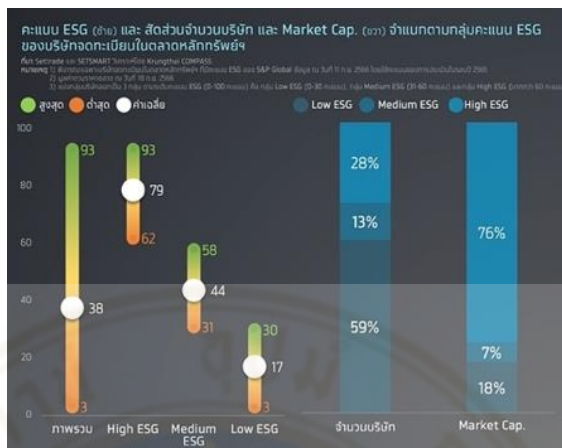
5.2 อภิปรายผลงานวิจัย

จากการสรุปผลการศึกษาพบว่า ผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลกับผลการดำเนินงานบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืนทั้งในด้านของ ROA และ Tobin Q นั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เนื่องจาก อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ หรือที่เรียกว่า Return on asset (ROA) ถือเป็นสัดส่วนระหว่างกำไรสุทธิ (Net Profit) และสินทรัพย์รวม (Asset) ซึ่งวัดผลออกมาเป็นเปอร์เซ็นต์ และเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าบริษัทสามารถทำกำไรได้มากน้อยเท่าไรเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมของบริษัทนั้น และในส่วนของ Tobin Q ถือเป็นเครื่องมือที่นำไปใช้ประเมินมูลค่าของกิจการจากอัตราส่วน Q เพื่อคาดการณ์การลงทุนในอนาคต รวมทั้งได้มีการนำอัตราส่วน Q ไปใช้ประเมินผลการดำเนินงานกิจการในหลายด้าน เช่น การศึกษาผลกระทบของหลักธรรมาภิบาล การ

ประเมินมูลค่าทางการตลาดของกิจการ หรือการประเมินสภาพคล่องของกิจการเพื่อนำไปเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจลงทุน ซึ่งถือได้ว่า เครื่องมือทั้ง 2 รูปแบบนี้เป็นสิ่งที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากการลงทุนที่ความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และธรรมาภิบาล ที่กิจกรรมโดยส่วนใหญ่มักจะเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพ และเป็นการลงทุนที่สามารถเพิ่มโอกาสในการสร้างผลตอบแทนที่ดีได้ในระยะยาว มากกว่าการพิจารณาจากตัวเลขทางการเงินเพียงอย่างเดียว ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวขัดแย้งกับงานวิจัยของ Aydogmus, Güllay & Ergun (2022) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบของผลการดำเนินงาน ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล รวมถึง Nguyen, Hoang & Tran (2022) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของ ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทใน S&P 500 บริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน และงานวิจัยของ Shaikh (2021) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแล (ESG) และผลการปฏิบัติงานของบริษัท: หลักฐานระดับนานาชาติ ที่พบว่า ประสิทธิภาพด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลมีผลกระทบต่อมูลค่าบริษัทและความสามารถในการทำกำไร อย่างไรก็ตามผลการวิจัยดังกล่าวได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Liu & Luo (2022) ที่ได้ทำการศึกษา การพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล และมูลค่าตลาดของบริษัท: การใกล้เคียงผลกระทบจากการดำเนินงานทางการเงิน พบว่า การปรับปรุงประสิทธิภาพด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล เป็นประโยชน์ต่อความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท แต่จะไม่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรและความสามารถในการเติบโตของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ

ทั้งนี้จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับบทวิเคราะห์ของ Krungthai COMPASS บนเว็บไซต์ sdthailand (2566) ที่พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง โดยมีคะแนน ESG เฉลี่ย 38 คะแนน จาก 100 คะแนน โดยส่วนใหญ่ถึง ร้อยละ 59 มีคะแนนต่ำกว่า 30 คะแนน ซึ่งถูกจัดอยู่ในกลุ่ม Low ESG จากการวิเคราะห์โดย S&P Global สํารวจครอบคลุม 148 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 83 ของมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ทั้งนี้ พบว่า บริษัทที่มีคะแนน ESG สูงมักเป็นบริษัทขนาดใหญ่ที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ (Market Cap.) สูง โดยพบว่าบริษัทจำนวน ร้อยละ 28 เท่านั้น ที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่ม High ESG แต่มีมูลค่า Market Cap. รวมกันมากถึง ร้อยละ 76 นอกจากนี้ ยังพบว่าบริษัทที่มีรายได้จากต่างประเทศจะมีผลการดำเนินงานด้าน ESG ที่ดีกว่า เพราะความจำเป็นที่ต้องปรับตัวเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก โดยมีคะแนน ESG เฉลี่ย 44 คะแนน และมีสัดส่วนบริษัทในกลุ่ม High ESG ประมาณร้อยละ 35 เมื่อเทียบกับบริษัทที่มีรายได้เฉพาะในประเทศ ที่มีคะแนนเฉลี่ย 23 คะแนน และมีสัดส่วนบริษัทกลุ่ม High ESG

เพียง ร้อยละ 9 แต่มีสัดส่วนกลุ่ม Low ESG สูงถึงร้อยละ 84 ดังนั้นจะเห็นได้ว่ามีความเป็นไปได้ที่ผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลกับผลการดำเนินงานบริษัทที่อยู่ในหุ้นยั่งยืน

ภาพที่ 5.1: คะแนน ESG และสัดส่วนจำนวนบริษัท และ Market Cap จำแนกตามกลุ่มคะแนน ESG ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ

ที่มา: sdthailand.

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1. ในปัจจุบันนี้ สำหรับประเทศไทยยังสามารถรายงานแบบเลือกได้ตามมาตรฐานที่สะดวก บังคับให้รายงานด้านการเงิน แต่ยังไม่ได้รับรายละเอียดว่าต้องระบุอย่างไร ดังนั้นในอนาคตต้องมีการรายงานที่โปร่งใสมากขึ้น
2. ในการรายงาน ต้องเทียบเคียงกับเป้าหมายของบริษัทที่วางไว้ และเทียบกับปีก่อนที่ดำเนินการมาตลอดเวลา รวมถึงการวางเป้าหมายที่มีตัวเลขชัดเจนด้วยเช่นกัน
3. วิเคราะห์ธุรกิจเราว่ามีประเด็นใดที่เราต้องดำเนินการ จะทำเรื่องอะไร จะลงมือทำอะไรบ้าง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายอะไร เตรียมแผนการสื่อสารไปยังกลุ่มมีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ และจบที่กระบวนการเปิดเผยข้อมูล

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป

1. ข้อมูลผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล (ESG Score) ของบริษัทในประเทศไทยที่อยู่บนเว็บไซต์ Refinitiv ยังมีไม่เพียงพอ ทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน
2. ควรเพิ่มการศึกษาบริษัทที่กว้างขวางมากขึ้นจากที่อยู่ในหุ้นยังยืนเท่านั้น ไปสู่บริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. ควรเพิ่มมุมมองต่างๆในการเก็บข้อมูลหาความสัมพันธ์ เช่น อัตราผลตอบแทน จาก ส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

บรรณานุกรม

- คุณากร วาณิชยวิรุฬห์. (2550). โลกอีกรุ่น ความจริงที่ไม่มีใครอยากฟัง : An inconvenient truth. กรุงเทพฯสำนักพิมพ์มติชน.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). แนวทางธรรมาภิบาลของ ก.ล.ต. (Code of Governance). สืบค้นจาก <https://www.sec.or.th/TH/Documents/AboutUs/cgsec.pdf>.
- ชนันธร มหาพรประจักษ์. (2564). บางขุนพรหมชวนคิด. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/Article_22May2021.html.
- ธนุตร์ เอี่ยมอร่าม. (2556). ทฤษฎีพื้นฐานของทรัพยากร: แหล่งกำเนิดความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนของผู้ประกอบการ SMEs. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 33 (ฉบับพิเศษ), 302-316.
- แนวทางการพัฒนาสังคมและประเทศที่ยั่งยืน. (2546). สืบค้นจาก <http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2003q3/article2003july1p3.htm>.
- ปฎิมาถ นิมิตานนท์. (2554). ความพร้อมของทรัพยากร และความสามารถเชิงพลวัต. วารสาร มทร. อีสาน ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 4(1), 86-94.
- ปฐมินทร์ นาทีทอง. (2557). ทำความรู้จักกับ ESG. วารสารกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ, 11(45), 4-5.
- ปัทมภัทร์ ปัญญาภาส. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อโครงสร้างเงินทุนและการจัดการเงินทุนหมุนเวียนของบริษัทจดทะเบียนกลุ่ม SET100 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พงศ์ศิริ วรพงศ์. (2566). กรอบวิธีประเมินผลงานของบริษัทด้านความยั่งยืน (ESG) ฉบับนักลงทุน. สืบค้นจาก <https://thestandard.co/framework-for-evaluating-the-esg-company/>.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2549). การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. (2558). การจัดการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) : การสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: ธิงค์ บีคอนด์ บั๊คส์.
- พิริยาภรณ์ อันทอง และศุภกร เอกชัยไพบลูย์. (2559). Checklist พิชิตธุรกิจยั่งยืน. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วีระศักดิ์ บุญญศิษฐ์ พงษ์ศักดิ์ สุวรรณมาลัย สุนทร อรุณโณ และณัฐกัญญา วรรณมณี. (2564).
 หลักการบริหารกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคมไทย. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยปริทรรศน์
 ปริทรรศน์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 3(6), 33-41.
- ศูนย์พัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2566). รายชื่อหุ้นยั่งยืน THSI
 (THAILAND SUSTAINABILITY INVESTMENT) ปี 2565. สืบค้นจาก
<https://www.setsustainability.com/libraries/710/item/thailand-sustainability-investment-lists>.
- สุภัชชา เหมหิรัญพงศ์ และจารุณี วงศ์ลิมปิยะรัตน์. (2559). การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการ
 ความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์
 กรณีศึกษา ระบบรับชำระเงินสงเคราะห์ทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบ National Single
 Window. วารสารบริหารธุรกิจ นิด้า, 18, 19-44.
- อานัติ ลิ้มกเดช. (2556). หลักการลงทุนและป้องกันความเสี่ยงด้วยตราสารอนุพันธ์ทางการเงิน
 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- Barney, J. (1991). Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99-120.
- Barney, J. B. (1986a). Strategic factor markets: Expectations, luck and business strategy. *Management Science*, 42: 1231-1241.
- Brown, L.D. (1991) Bridging Organizations and Sustainable Development. *Human Relations*, 44, 807-831. <https://doi.org/10.1177/001872679104400804>.
- Brundland Commission. (1987). Our common future: Report of the world commission on environment and development. Retrieved from <http://www.un-documents.net/our-common-future>.
- Brundtland, G.H. (1987) Our Common Future: Report of the World Commission on Environment and Development. Geneva, UN-Dokument A/42/427. <http://www.un-documents.net/ocf-ov.htm>.
- Clarkson, M. E. (1995). A stakeholder framework for analyzing and evaluating corporate social performance. *Academy of management review*, 20(1), 92-117.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Collis, D.J. and Montgomery, C.A. (1995) Competing on Resources Strategy in the 1990s. *Harvard Business Review*, 73, 118-128.
- Dess, G. G., Lumpkin. G. T., & Eisner, A. B. (2007). *Strategic management: Text & Case* (3rd ed.) Boston: McGraw-Hill.
- Dierickx, I. & Cool, K. (1989) Asset Stock Accumulation and Sustainability of Competitive Advantage. *Management Science*, 35, 1504-1511.
- Fahy J. (2000). The resource-based view of the firm: Some stumbling-blocks on the road to understanding sustainable competitive advantage. *Journal of European Industrial Training*, 24(2/3/4), 94–104.
- Freeman, R. E. (1984). *Strategic management: A stakeholder approach*. Boston: Pitman.
- Frooman, J. (1999). Stakeholder Influence Strategies. *Academy of Management Review*, 24(2), 191-205.
- Grant, R.M. (1991) The Resource-Based Theory of Competitive Advantage. *California Management Review*, 33, 114-135.
- Hong, Y., & Andersen, M. L. (2011). The relationship between corporate social responsibility and earnings management: An exploratory study. *Journal of Business Ethics*, 104(4), 461-471.
- Jarrar, Y. F. & Zairi, M. (2001). Future trends in benchmarking for competitive advantage: a global survey. *Total Quality Management*, 12 (7/8), 906-912.
- Kim, Y., Park, M. S., and Wier, B. (2012). Is earnings quality associated with corporate social responsibility?. *The Accounting Review*, 87(3), 761-796.
- Kogut, B., & Zander, U. (1992). Knowledge of the firm, combinative capabilities, and the replication of technology. *Organization Science*, 3(3), 383–397.
<https://doi.org/10.1287/orsc.3.3.383>.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Krungthai COMPASS. (2566). Krungthai COMPASS ซึ่งภาพรวมคะแนน ESG ธุรกิจไทย อยู่ระดับกลางถึงต่ำ พร้อมผลศึกษายืนยัน ‘บริษัทที่คะแนน ESG สูงมีแนวโน้มทำกำไรได้ดีกว่า’. สืบค้นจาก <https://www.sdthailand.com/2023/11/esg-rating-related-to-business-performance/>.
- Lopez, S. V. (2005). Competitive advantage and strategy formulation: The key role of dynamic capabilities. *Management Decision* 43(5):661-669.
- Maire, J., Bronet, V., & Pillet, M. (2005). A typology of best practice for the benchmarking process. *Benchmarking: An international journal*, 12(1), 46-60.
- Management: The Role of Political Costs. *Australasian Accounting, Business and Finance Journal*, 5(3), 2011, 17-34.
- Marcus, A. A. & Anderson, M. H. (2006). A General Dynamic Capability: Does it Propagate Business and Social Competencies in the Retail Food Industry?. Retrieved from <https://doi.org/10.1111/j.1467-6486.2006.00581.x>.
- Mendelow, A. (1991). Stakeholder Mapping. *Proceedings of the 2nd International Conference on Information Systems*, Plenum Publishers, Cambridge, MA.
- Mitchell, R. K., Agle, B. R., & Wood, D. J. (1997). Toward a theory of stakeholder identification and salience: Defining the principle of who and what really counts. *Academy of management review*, 22(4), 853-886.
- Muttakin, M. B., Khan, A., and Azim, M. I. (2015). Corporate social responsibility disclosures and earnings quality: Are they a reflection of managers' opportunistic behavior?. *Managerial Auditing Journal*, 30(3), 277-298.
- Muttakin, M.B., Khan, A. and Azim, M.I. (2015), "Corporate social responsibility disclosures and earnings quality: Are they a reflection of managers' opportunistic behavior?", *Managerial Auditing Journal*, Vol. 30 No. 3, pp. 277-298. <https://doi.org/10.1108/MAJ-02-2014-0997>.
- Porter, M. E. (1991). *The Competitive Advantage of Nations*. New York, NY: Free.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Redclift, M. (1994). Sustainable Development: Economic and the Environment. In M.Rediclift and C.Sage (eds), *Strategics for Sustainable Development :Local Agenda for the Southern Hemisphere*. U.K.: John Wiley & Sons Ltd.
- Rumelt, R.P. (1984) Towards a Strategic Theory of the Firm. *Competitive Strategic Management*, 26, 556-570.
- Sæbø, Ø., Flak, L. S., & Sein, M. K. (2011). Understanding the dynamics in e-Participation initiatives: Looking through the genre and stakeholder lenses. *Government Information Quarterly*, 28(3), 416-425.
- Sahoo, C.K. & Jena, S. (2012). Organizational. Performance management system: Exploring the manufacturing sectors”, *Industrial and commercial training*, 44.
- Sintef, T. (1992). TOPP: A Productivity Program for Manufacturing Industry”, NTNF/NTH, Trondheim,, Norway: Umble.
- Spender, J. C. (1996). Making Knowledge the Basis of a Dynamic Theory of the Firm. *Strategic Management Journal*, 17, 45-62.
- Teece, D. J. (1984). *The Competitive Challenge*. Boston, M.A.: Bollinger.
- The World Bank. (2018). Bonds for Sustainable Development. Retrieved from <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/4861415288249441970340022018/original/WorldBankInvestorNewsletter.pdf>.
- Todorov & Marinova. (2009). Proceedings of MODSIM 2009 International Congress on Modelling and Simulation, 78.
- Wernerfelt, B. (1984). A resource-based view of the firm. *Strategic Management Journal*, 5(2), 171-80.
- World Commission on Environment and Development. (1987). *Our common future*. Oxford, Great Britain: Oxford University Press.
- Wright, M. & Ketchen, D. J. (2001) The Resource-Based View of the Firm Ten Years after 1991. *Journal of Management*, 27, 625-641.
- Yip, E., Van, S. C. & Cahan, S. (2011). Corporate Social Responsibility Reporting and Earnings

บรรณานุกรม (ต่อ)

Yusuff, R. M. (2004). Manufacturing best practices of the electric an electronics firms in Malaysia”. Benchmarking: An international journal, 11(4), 361-369.

